Szabó Lőrinc

Húsvét reggel

Böjti szelek
fújdogálnak –
tollászkodik
a búbánat.
De az éjből
jó ízekkel
bomlik ki
a húsvét reggel.
A felhőket
az ég alja
rózsavízzel
meglocsolja,
majd a magasba tartja –
lássák
óriás
piros-tojását.

Csanádi Imre

Húsvétos

Most virradtunk víg órára,
hímes húsvét hajnalára,
húsvét hajnalt köszönteni,
lányt az ágyból kiönteni.

Lányok, lányok, ugorjatok,
nehogy szégyent most valljatok;
meleg paplant lerúgnotok:
köszöntőt kell fogadnotok.

Isten ments, hogy dézsaszámra
kútvizet zúdítsunk lányra:
más szokásra kell már szokni –
illatszerrel locsolkodni.

Lányok, lányok, illatoztok,
de csak úgy, ha tojást hoztok.
Hímes tojást, néhány szép szót –
dehogy várunk egyéb cécót!

Weinrauch Katalin

Húsvét hajnalán

Zöld ingű hegyekről
napveríték csorog,
bokrok hónaljából futnak
a patakok.
Arcom megfürdetem
hajnalpír fényében,
lelkem tükre remeg
kósza, révült fényben.
Barkás hozsannával
ébred a természet,
selymes fű, madárdal–
ez tavasz, ez élet.
Lüktet a föld szíve
a tenyerem alatt,
könnyprizmán át nézem,
hogy kúszik fel a nap.
Jövőm lesem benne,
mint egykori pogány,
bűvös rajzot látok;
nincs több kétség, talány:
imát rebeg ajkam
Hajnal templomában,
én hiszek, Istenem,
a feltámadásban.

Petrőczi Éva

A gyertyaláng szól

A gyertyaláng szól
(nincs, hová rejtsék,
ágy és véka alá bár
tegyék a testét):
„A fényt elorozni,
bárkié légyen,
nem lehet úgysem.

Aki világol:
takarhatatlan.
El is elrejtsék,
ezer alakban,
hamu-alakban,
üszök-alakban,
szénné vált húsban

előjön ismét.”

Szakonyi Károly

J.

Amikor esteledett, asztalhoz ültek. Miközben ettek, J. így szólt:

– Bizony, mondom nektek, egy közületek, aki velem eszik, elárul engem. – Erre elszomorodtak, és sorra kérdezték: – Csak nem én?!… – De ő így válaszolt: – Egy a tizenkettőtök közül, aki velem egy tálba nyúl.

És ez így is történt.

Még aznap éjjel elhurcolták.

Mindez máskor is megismétlődött. Valahányszor *ahhoz* az asztalhoz ültek, közülük egyet feladtak. Mindig egy társat a társ. Ez már szokássá vált.

Időről időre gyarapodott társaságuk. Új tanítványok jöttek, új hívők – vagyis új árulók és elárulandók. Közös tálból ettek ártatlanul és gyanútlanul. Békével.

De az árulás soha nem maradt el.

J. fején a töviskoszorúval, korbácsütésektől sebzett, meztelen vállán a súlyos fakereszttel meg-megroggyant a köves emelkedőn. Az úton végig emberek sokasága – tolongtak és bámulták a fegyveresek közt vergődő, vérző homlokú elítéltet.

– Ki ez? – kérdezte egy utas, amolyan kereskedőféle; akkor érkezett, beleütközött a sokaságba, feltartóztatta a hömpölygő tömeg. Ágaskodott, hogy átlásson a fejek felett.

– Hát nem tudja?! A názáreti!…

– Á, vagy úgy? – A kereskedő bólintott, de látszott rajta, hogy nem tudja, kiről van szó. Restellt faggatódzni. – Csak nem feszítik keresztre?!

– De keresztre feszítik, bizony, azzal a két latorral!

– Mi gonoszat tett a szerencsétlen?

– Gonoszat semmit, csak csodákat. Prédikált meg gyógyított. Jámbor ember. Azt mondják, az Isten fia.

– Mind azok vagyunk – sóhajtott a rekkenő hőségben az utas, és kaftánujjába törölte verejtékező homlokát. – De hogyan jutok át ezen az úton?

– Hát nem jön fel a Koponyák hegyére? Nem nézi végig a kivégzést?

– Nem, nem, barátom, távol tartom magam az ilyesmitől! Meg aztán üzletember vagyok, nem is érek rá. Az idő – pénz! Remélem, már nem tart sokáig ez a felvonulás, és végre lejutok a városba!…

Már fenn a hegyen meglátott egyet azok közül, akik nemrég Barabást kiáltottak odalenn, a helytartó palotája előtt. A férfi szégyenkezve elfordította a fejét. J. megsajnálta. Amint a közelébe vonszolta magát, szólt hozzá:

– Ne gyötrődj, amiért nem volt merszed Jézust kiáltani a rabló neve helyett Pilátus színe előtt…

– Csend! – vágott végig korbácsával J. meztelen hátán a kísérő katonák parancsnoka.

– Ő beszélt! – mutatott J.-ra, riadtan hátrahőkölve, az ember. – Itt állok, ő meg belém köt. Tán nincs jogom itt nézelődni?!…

– Jó, jó – morgott a tiszt, s korbácsa nyelével megtaszította J.-t. – Tartsunk rendet! Rendnek kell lenni…

Amikor felszegezték, fájdalmában eszméletét vesztette. Már csak a keresztfán tért újra magához.

Fenn volt, felettük a magasban. Sajgott a teste, de a kín most elviselhető volt. Csupán szomjúság gyötörte.

Megijedt. Olyannyira rátört a szomjúság, hogy attól félt, könyörögni fog. Vízért fog esdekelni. A kínzások kezdete óta először gyenge lesz elviselni a szenvedést. Nem, ezt nem akarta. Lehunyta a szemét, és minden erejét összeszedve tilalmat parancsolt magának.

– Szomjúhozom!…

Mégis kimondta! Mégis megalázta magát, megalázkodott előttük.

Lándzsán ecetes rongyot tartottak a szája elé.

– Egy könyörületes katona – villant át benne. De aztán felszisszent: mintha tűzbe harapott volna. Sebzett, cserepes ajkát véresre marta az ecet.

Ez megnyugtatta.

– Ha kértem is, nem kegyelmeztek – gondolta. De ez a büszkesége elszomorította. – Hogyan lehetek a megváltójuk, ha kíméletlenségük bizonyítékai töltenek el elégedettséggel? Szeretem őket. Szeretnem kell őket! Szeretem, szeretem őket…

Ezt hajtogatta magában mindig, míg az oldalába nem döftek.

– Mester! – faggatta egyszer, egy szelíd, csendes délután a tanítványok legkedvesebbike, János. – Valóban keresztre fognak feszíteni?

– Valóban…

Ez még jóval a vég előtt, a tanítások idején történt. Ültek egy árnyas ligetben, s amit a Mester felelt, teljességgel hihetetlennek tetszett. János is inkább csak az elméjével fogta fel, nem a szívével. Ezért hát nyugodt kíváncsisággal kérdezte:

– Ez a célod, uram?

– A halál? A halál nem cél. A halál bekövetkezik.

– De a kereszthalál. Az áldozat. Ezt kívánod?

J. gyengéd szeretettel nézett tanítványára.

– Nem kívánom, János. De ezért jöttem a földre.

A fiatal férfi elgondolkodott. A homokban kvarcszemcsék csillantak a napfényben. Könnyű szél hozott olajvirágillatot.

– És nem lehet másként? – kérdezte kissé bágyadtan János.

– Ne félts…

– Nem akarom, hogy meghalj! Nem akarom, hogy megkínozzanak! Hogy szegeket verjenek a testedbe! Hogy a véredet ontsák.

– Hanem tehát azt akarod, hogy minden tanításom hiába legyen?

– Hiába lenne, ha nem áldoznád fel magad?

– Meghalok, de feltámadok.

– Ígéred?

– Meghalok, hogy örökké velem lehessek. Ez az ára.

– Elképzelni is szörnyű – borzongott meg János. – Különösen egy ilyen szép délutánon…

– Ne tévesszen meg ez a délután. Nincs nyugalom és nincs béke… Te félsz, fiam?

– Félek. Félek, Mester.

Kosztolányi Dezső

Húsvéti himnusz

Óh, szellőlengető
Igazság!
Szállj, szállj, riaszd a téli álmot,
némítsd el, ami gyenge, álnok,
akassz a fákra lágy ezüst csipkét, tűzszínű bimbót,
lengő fehér csipkét, lángolva nyíló ifjú bimbót,
szirmot, mosolygva ringót,
suhanj elő,
óh, szellőlengető
Igazság!

Óh, könnytől éledő
Igazság!
Lebegj be a kunyhókba lágyan,
mint balzsamos, sugáros áram,
fess rózsaszín álmot a barna, ócska nyoszolyára,
az elhagyott, szegény, álmokra váró nyoszolyára,
hol érted sír az árva,
lebegj elő,
óh, könnytől éledő
Igazság!

Óh, újra-születő
Igazság!
Eljössz ma is és összejárod
az enyhe, álmodó világot.
Jer, s fújd meg az ünnep rivalgó, büszke harsonáit,
fújjad az ünnep szent, aranyos, néma harsonáit,
s minden valóra válik.
Rohanj elő,
óh, újra-születő
Igazság!

Óh, harangdörgető
Igazság!
Zúgj át az alvó, lomha földön,
s légy úr felette mindörökkön.
A vérkönnyes, síró sebet fesd szépre, aranyosra,
csókold a sok sebet tüzes-fényesre, aranyosra
tózöld lágyan susogva.
Dörögj elő,
óh, harangdörgető
Igazság!

Óh, vérben ébredő
Igazság!
Ne várakozz, ujjongva törj ki
sötétedő sírbörtönödből,
és lángoló piros betűid, hogyha elfakultak,
ha a poros, kopott múlt gyászos árnyai elfakultak,
gyújtsd föl tüzét a múltnak!
Robogj elő,
óh, vérben ébredő
Igazság!

Óh, szilkadörgető
Igazság!
Ujjongva, lázadozva, zajgva
verj indulót új diadalra,
repeszd a jégpáncélt, s a harsogó húsvéti kedvtől
a nép is összezendül,
vágtass elő,
óh, szikladörgető
Igazság!

Johann Wolfgang Goethe

Korai kikelet

Kikelet, itt vagy?
Ilyen korán?
Újra vidíthat
fény, sűrű árny?

Völgy, liget? Óh, hogy
csörg a patak!
Ezek a dombok?
Ez az a pad?

Ég tüze! Friss kék!
Bérc, ragyogó!
Hal nyüzsög ismét:
arany a tó.

Lomb köze
tarka szárnysuhogás:
mennyei kardal
zeng, fuvoláz.

Nyílik a bimbó
a nap elé,
zümmög a ringó
szirmon a méh

Mozdulat, illat
kél, remegő,
izgat és altat
a levegő.

Tallósi Béla

Kikelet

fűnek fának
itt az ír
olvassa
a vén tapír

megjelent
a sárga pír
tavaszt jelző
gólyahír

Kosztolányi Dezső

Kip-kop, köveznek

Kip-kop, köveznek.
Itt van a tavasz.
Hajnalba száz kalapács zaja ébreszt.
Én hallgatom ágyamból a zenés neszt.
Mily csiklandó és édes és ravasz.
Tavasz, tavasz. Az utcánkat javítják.
Mostan fölajzzuk a csigát, parittyát.
Tavasz. Libeg az udvarunk egén fönt
a sárga, kék és rózsaszínű léggömb.
Kip-kop, zene, élet, muzsika,
láng ég a fákon, a bokor zöld oltár.
Mostan miséznek a kis madarak,
és a szobákban is ezer titok vár.
Dal zeng, ha megütöm a képet, asztalt,
zenél az élet, a cipőm, az aszfalt.
Most mint a léggömb, szállani szeretnék.
Mily csiklandó és édes és ravasz
a zöldbe bújni s enni a cseresznyét.
Cseresznyepiros, zöldarany tavasz.

Birtalan Ferenc

Tavaszoló

Vijjogj, madár,
ordas szelek járnak,
de trappolnak március bakái,
rügyet szegezve februárnak.

Vijjogj, madár,
szívünk felenged, olvad.
Aranysujtásos reggelek
lopják az égről a Holdat.

Szepesi Attila

Tavaszváró

Domboldalon somvirág,
feltündöklő sárga láng.
Berken gyúló lámpafény,
körülötted feketén
zúg az erdő, mély vadon.
Benne páros patanyom.
Kipattantod szirmodat
moha-lepte fák alatt,
szél-ringatta ág hegyén
pislákoló, tünde fény.
Sűrű berken sárga láng,
tavaszváró somvirág!

Horváth István

A tavasz harangja

Kicsi hóvirágharang
leng a szélben, ging-galang.
Napsugár a kötele.
Tavasz harangoz vele.

Serken rá a búzaszál.
A seregély hazaszáll.
Dalba fog a cinege.
Nyílni kezd a rügy szeme.

Huncut napfény csókolja,
s mosolyog az ibolya.
Csupa illat a mosoly.
Száz pacsirta hangja szól.

Szőlőt nyitó lánysereg
dalát hordják a szelek.
Zöldül a völgy, hegyoldal.
Nő az illat, zeng a dal.

Zölden égnek tör a lomb.
A dal fecskeszárnyat bont.
S ő, az ébresztőharang
Hallgat szerényen alant.

Fenyvesi Félix Lajos

A táncoló Nap

Megjött végre a Tavasz, akit úgy vártunk. Leült a város szélén a dombra és leterítette arany köpenyét. Nézte a házakat, a kerteket, a réteket és megsajnálta őket.

Az ablakok kitárva, hogy járja át a szobákat a jó levegő, előtte ott serénykedtek az emberek, a régi avart gereblyézték és égették, nyesték a csupasz-kopasz fákat, száraz ágakat.

– Lesz dolgod elég! – szólt oda egy férfi, ahogy megállt egy pillanatra és fölnézett a tündöklő sugárverésbe.

– Kifújom magam és hozzá is látok – mondta a Tavasz, és megrázta a közeli aranyesőbokrokat, hogy ébredezzenek, ne aludjanak tovább.

– Isten hozott! – kiáltoztak a dombon álldogáló asszonyok.

– Milyen rongyos gúnyában vagytok – panaszkodott kedves szolgájának, a szélnek. – Siess, szaladj körbe a tájon, s mondd meg mindenkinek, holnap korán reggel meglátogatom őket.

Lett is nagy, lázas készülődés.

A vén füzek megmozgatták kérges derekukat, s volt, amelyik már délután ki is bontotta első pelyhedző barkáját. A rekettyebokrok is lerázták utolsó tavalyi leveleiket, az aranyeső kedves barátait, a sárgarigókat kérte, hogy segítsenek. De a meggyfák, a cseresznyék, a szilvák, az almák, a körték is szépítkeztek, hátha őket keresi fel legelőször a Tavasz.

– Ennek fele sem tréfa – sóhajtott nagyot az áprilisi Nap. – Holnap fölveszem gyémánt palástomat, úgy kísérlek egész héten.

– Köszönöm, drága barátom! – kiáltott a tiszta-kék égre boldogan a kedves vendég.

És így is lett. Együtt indultak el, hogy bejárják a városokat, a falvakat, mezőket és réteket.

– Be jó ez a gyógyító meleg! – sóhajtotta el magát a vén diófa, és csöndben kibontotta legfelső ágán selymes rügyeit.

A bokrok alján illatos ibolya, ágak hegyén barka. És dongtak, zúgtak a dolgos méhek is, színes, tarka lepkék röppentek könnyűszép testtel a virágokra. Egy fa, egy fütty. Rigók és cinkék versengtek, hogy ki tud szebb tavaszköszöntő éneket. Gerle költögette társait, a cserépen a verebek fenték csőrüket, ezután hirtelen, huss, elrepültek messzire. Szarka cserregett: tavassz regg-gel…ta-vassz regg-gel… Egy ezüstös víztócsában kakukkmadár fürdött párjával, hogy ő legyen a legszebb.

– Nézd – mondta a Tavasz –, hegyek, völgyek megmosdottak a záporban, megtörülköztek az alacsony fellegekben.

– Segítek én is – szólt vissza a Nap –, szárítgatom a cinegéket. Hadd sütkérezzenek a dombok, szikkadozzanak az erdei ösvények.

Hóvirág, somvirág, aranysárga a világ.

Zsenge a fű, csupa illat minden. Tipegő kislibák, kiscsibék a keskeny úton. Egy nyikorgó csacsifogat, tele szerszámokkal: mennek a gyümölcsösbe. Mindenki dolgozik, szorgoskodik, szépíti otthonát. Bőgő borjak, fürge kiscsikók örvendeznek, kecskenyáj tolong a porban, hajt a csordás, szól a kürtje, a dombon kakas kukorékol, vidám gyerekcsapat integet.

Nyújtóznak a fák, föl az égig. A Tavasz nevet, kacag az újjászülető világon, a tündöklő Nap meg táncot jár örömében, két kézzel szórja arany sugarait mindenfelé.

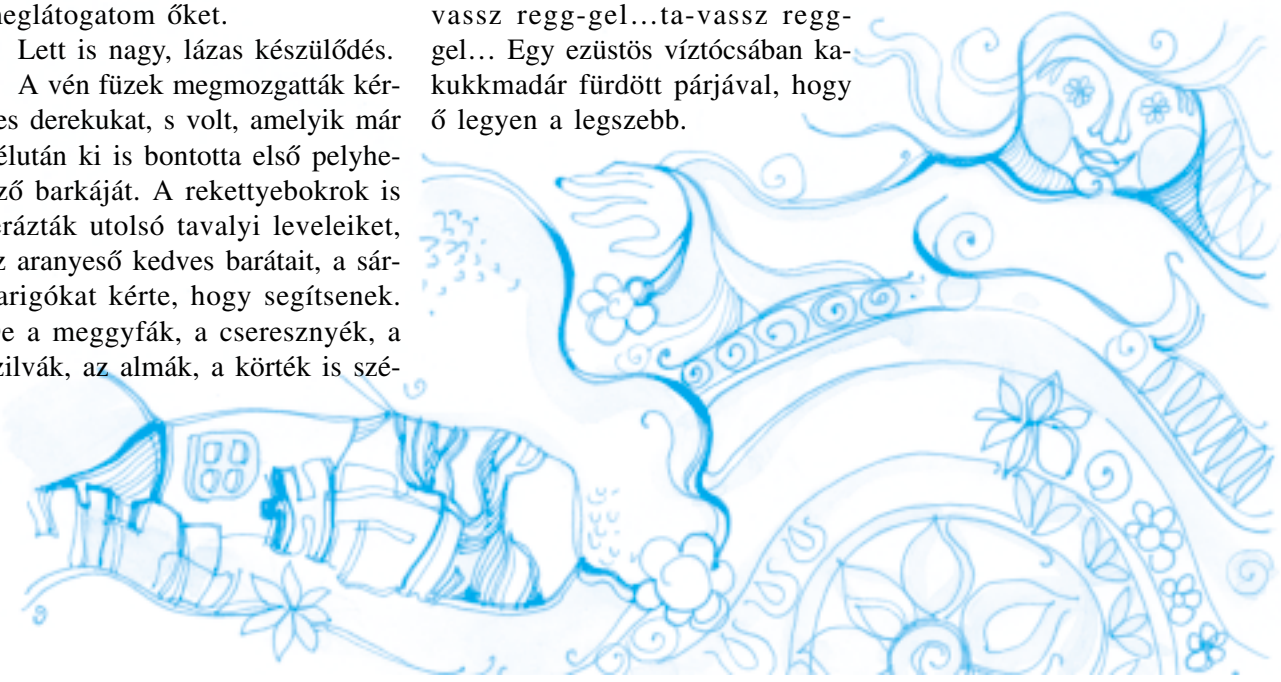

Áprily Lajos

Fecskék

A rab költő cellájába fecskepár szállt be a felső kis ablakon s a mennyezet sarkában fészket rakott. Heteken át együtt élt velük, s valahányszor visszatértek, megrezzenő szívvel üdvözölte a szabadság madarait. Versciklus lett a rezzenésekből, könyv lett a ciklusból. Fecskekönyv.

Nekem is van egy magas cellám, de nem vagyok benne rab. Ha felmegyek a nagy tölgyfalépcsőn s benyitok és belépek, varázskörbe jutok, a munka sugallatának varázskörébe.

A szomszéd ház nagy verandájának mennyezetgerendája mellé majdnem minden évben fészket raknak a fecskék. A mi házunkat eddig elhanyagolták. Csak amióta megvan a magas cella s előtte a kis tornác, azóta kezdtek érdeklődni házunk iránt. Igaz: állandó harcot kell vívniok az évről évre jobban szaporodó verebekkel, az erőszakos fészekfoglalókkal. De a múlt tavaszon egyszer csak megjelentek tornácomon felderítő szándékkal. A felderítésnek nem lehetett kedvezőtlen az eredménye, mert pár nap múlva látom: a mennyezetről lelógó nagy sárga villanykörtevédő gömbön elkezdik a fészekrakást. Érdekes és szokatlan hely, de hát nem lehet az ízlésükkel vitatkozni. Leukoplasztal leragasztom a kapcsolót a falon, nehogy felgyújtsa valaki a körtét, s a hő elriassza fecskéimet, vagy éppen kárt tegyen bennük. Inkább sötétben megyek fel a cellámba este. Örülök a fészekrakóknak, s néha egy sor kezd zenélni bennem, sora egy dalnak, melyet valamikor zongorakíséret mellett sokat énekeltem: Quando le rondinelle il nido fanno…

Megépítették a fészket, s kedves napok következtek azután, kedves megfigyelések. De nem lett belőlük Fecskekönyv. Ha nyitva hagytam az ajtót, hadd áradjon be rajta a napfénymegitatta, munka-frissítő erdei levegő, be-beszállt a hím vagy a nőstény, s körüllebegett a kis szobában fejem felett. Aztán egy füttyentéssel elbúcsúzott, s dolga után látott. Hiszen nemsokára jöttek a szülői gondok: etetni kellett a sárgaszélű csőrüket tátogató éhes fiókákat. Attól kezdve hihetetlenül féltékenyek voltak. Ha megláttak a lépcsőn, majdnem lecsaptak reám, majdnem a fejemet horzsolta a szárnyuk, ahogy visítva elsuhantak mellettem. Pedig mindennap többször is láttak, s érezhették, hogy nem vagyok ellenségük. Ha veréb közeledett a fészek felé, nagy riadalommal fogadták, s addig támadták a levegőből, míg el nem tűnt a házfedélről. A macska megjelenése pedig olyan izgalomba sodorta őket, hogy kicsi szívük megszakadhatott volna tőle. De ilyenkor nemcsak ők sivalkodtak, egész fecskeraj gyűlt oda a vészjelekre, s együtt szidták, gyalázták a leselkedőt. Nagyon csúnyákat mondhattak neki, jó, hogy értettem a nyelvüket.

Aztán egy nap kiszállt a négy féltett és dédelgetett fióka, s a szülőkkel együtt telepedett meg a dróton. Nem hagyták el a házunk környékét, vissza-visszajártak.

Augusztus volt, s egy reggel látom, hogy a tojó rajta ül a fészken. Új költésre gondol? Minden jel azt mutatja. Számítgatom, mikor kelhet ki a második fészekalja. Hiszen szeptember nyolcadikán, Kisasszony napján már költözésre gyülekeznek a fecskék. Ezt még anyámtól tanultam valamikor. Jól kalkulál-e ez a fecskepár? Mert a fiókáknak már meg kell erősödniük a repülési gyakorlatokban, mire a völgyi fecskék útra kelnek. De nem, nem tévedhet a fiait annyira féltő fecske ösztöne – gondolom magamban. Valamiben bízik: hosszú nyárban. Nem nyolcadika táján, hanem később fog elindulni fiaival. Jósolgatom is a családban: meglátjátok, sokáig lesz szép időnk, hosszú nyár lesz. A fecskénk második költésre visszajött.

De tévedett a fecskeösztön. S akaratlanul megcsalt engem is, aki bíztam benne. A fiókák kikeltek – négy volt megint –, a fecskepár tömte a nagyra-tátott szájakat hernyóval és gilisztával. De szeptember elején váratlanul hűvösre fordult az idő. Jött egy szokatlanul hideg éjszaka, s másnap ott találtam az egyik fiókát a tornác betonpadlóján. A szülők kivetették a fészekből a pelyhes kicsi hullát. Aztán a második következett, majd a harmadik. A negyedik, aki legerősebb lehetett, még napokig élt, s egyedül élvezte szülei tápláló bőkezűségét. De egy nap ő is elcsendesedett. Székre álltam, s megvizsgáltam a fészket ujjaimmal. Hulla volt.

Elszomorodtam. Eddig hittem az időjós madarakban. Most a fecskék esete megtanított kételkedni… De a következő tavasszal visszajöttek az első fészekaljával – megedzett, tengerjárt madarakkal – s új fészket raktak a tornác külső falán az eresz alatt. Az a tavalyi második nemzetség elpusztult. Igen: a természet tékozol. De az élet erősebb a halálnál.

Hosszú fekete uszály

– Hűha, Tücsök, ha most látnád magad, megijednél!

– Én is örülök, hogy látlak, Bogi! Nyugodtan rúgjál csak te is belém. Eggyel több vagy kevesebb már ugyan nem számít!

– Ajaj, úgy látom, ez nem csak egy kis kellemetlenség!

– Érezted már azt, hogy mindenhol süt a nap, csak a te fejedet veri jégeső? Mostanában mindenkivel összekapok, semmi nem sikerül… Mintha Isten elfelejtette volna, hogy megteremtett.

– Szóval úgy érzed, a Teremtő magadra hagyott? Szerintem csak az a baj, hogy rossz irányba nézel. Mintha csak Mangit hallanám.

– Mangi? Ő az az erdei cickány, aki nemrég költözött a Kerek erdőbe?

– Pontosan. Arról viszont nemigen mesélt, hogy milyen kutatóexpedícióra indult egy nap.

Mangi eredetileg egy pajta sötét sarkában látta meg a napvilágot. Sokáig élt itt testvéreivel, míg meg nem unta a zsúfolt fészket, s el nem indult felfedezőútra a közeli erdő fái közé. S mivel úgy gondolta, az éjszakai erdőt már elég jól ismeri, ezúttal napkeltekor kerekedett útra.

– Szó, ami szó, nappal zajosabb az erdő, mint éjjel – forgatta a fejét Mangi a madarak énekét hallgatva. – És a fák is teljesen másak.

Egy idő után meglepetten állt meg a cickány.

– Ezek az erdőlakók nagyon-nagyon furcsák. Mindegyiküknek hosszú fekete farka van. Nekem vajon miért nincs?

– Figyelj, madárka! – kiáltott fel az egyik ágon ülő kis énekesnek. – Téged nem zavar az a hosszú fekete uszály?

– Miféle hosszú fekete uszályról zagyválsz itt? Nincs nekem semmiféle uszályom – mondta mérgesen a madár, s morogva otthagyta a kis jövevényt. – Még hogy uszály! Ki hallott már ilyet?!

Mangi elképedve nézett utána, majd megrántotta a vállát, és tovább ballagott.

– Micsoda egy hisztérika! Na de sebaj, ott egy kis mókus, ő talán kedvesebb lesz hozzám.

Mangi odalépett az éppen reggeli tisztálkodását végző ugrabugrához, és óvatosan a földre mutatott.

– Neked honnan van?

A mókus kerekre nyitott szemekkel nézett az idegenre.

– Mi van nekem honnan?

– Hát az ni!

A mókus lassan körbeforgott magán, de semmi különlegeset nem tapasztalt.

– Lennél szíves kicsit világosabban fogalmazni?

– Nagyon szívesen megtenném, de nem tudok. Most járok először itt fényes nappal. Tudod, eddig csak éjszaka jártam erre, és akkor nem sok állatot láttam. Most meg akárkivel találkozom, mindenkinek van ilyen hosszú fekete izéje.

– Hosszú fekete izéje? Nekem is látsz ilyen hosszú fekete izét?

– Persze, hogy látok. Te nem is tudtad, hogy van ilyened?

A mókus elgondolkodva nézett a cickányra, majd óvatosan tett még egy kört maga körül.

– Hm… én igazán nem akarlak megbántani… de biztos vagy benne, hogy rajtam is látsz ilyen… mit is?

– Hosszú fekete izét – mondta méltatlankodva Mangi. – És nem rajtad látom, hanem mögötted, a földön. Olyan, mint egy hosszú fekete uszály.

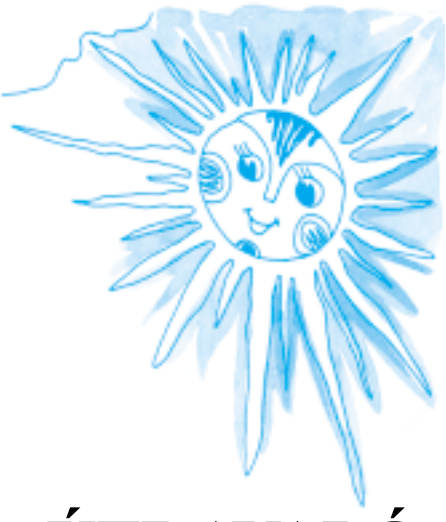

ÚTRAVALÓ

Alakra pont olyan, mint te vagy, csak fekete.

– Alakra épp olyan, mint én? – vakargatta a fejét a mókus, majd hirtelen óriásit ugrott. – Ó, értem már! Az a hosszú fekete izé nem uszály, hanem az árnyékom.

– Árnyék? Szóval így hívják. És nem tudod, hol vehetnék én is egy ilyet?

– Venni? Miért akarsz venni? Egy nem elég neked?

– De hiszen nekem nincs is… Hogy mondtad, mi a neve?

– Árnyék. És hogyne lenne neked, mindenkinek van. Ha megfordulsz, te is meglátod.

Mangi kíváncsian fordult hátra, és valóban, mögötte is feküdt egy hosszú fekete árnyék.

– Bogi, ugye most viccelsz? Senki nem lehet olyan buta, hogy ne tudjon az árnyékáról!

– Senki nem olyan buta? Isten pont úgy része az életednek, mint az árnyék. Elkísér mindenhová, ott van veled, elválaszthatatlan része a mindennapjaidnak. Ha nem látod őt, az csak egyet jelent: nem jó irányba fordultál.

– Rendben, de hogy forduljak felé?

– Úgy, ahogy legelőször tetted. Keresd meg a lehetőségeket, hogy róla tanulj, figyelj, és megtalálod őt.

Olasz Tímea

Bibliai ábécé

Felebarát. „De ki a felebarátom?” – ezt kérdezte Jézustól az a törvénytudó, aki helyesen idézte ugyan a nagy parancsolatot Isten imádásáról és a felebarát szeretetéről, de nem értette. Jézus erre a kérdésre az irgalmas samaritánus példázatával válaszolt. Egy embernek, akit a rablók kifosztva és félholtra verve hagytak az országúton, sem az arra menő pap, sem a lévita nem sietett segítségére. Egy samáriai azonban (noha köztük és a zsidók között ellenséges volt a viszony) megszánta, bekötözte a sebeit, a szamarán egy fogadóba vitte és ott is gondoskodott az ellátásáról. Ebből már a törvénytudó is megérthette, hogy felebarátunk mindenki, aki irgalmas hozzánk, vagy aki a mi irgalmasságunkra szorul.

Felkenetés. A Bibliában gyakran „kenték fel” az embereket a fejükön vagy a mellükön illatos olajjal mint a szentség és a tisztaság külső jelével. Ugyanígy jártak el egyes helyek és eszközök esetében is. Ezek a felkenetés által Istennek szentelt emberek, helyek, eszközök lettek. Amikor Sámuel kiválasztotta Dávidot, hogy Isten népének jövendő vezére legyen, elment Isainak, Dávid apjának házához, s ott az egész család körében „kente fel” Dávidot az olajos szaruból vett olajjal. Ettől a naptól kezdve tudták Dávidról, hogy az Úr jele van rajta.

Felső szoba. A zsidó házban általában ez szolgált a vendégek fogadására. Egy ilyen felső szobában vagy teremben fogyasztotta el Jézus tanítványaival az utolsó vacsorát. S ilyen felső szobában gyűltek össze a tanítványok Jézus mennybemenetele után és vettek rész „egy szívvel és lélekkel kitartóan az imádkozásban” az asszonyokkal, Jézus anyjával, Máriával és testvéreivel együtt, s nyerték el az Úr ígérete szerint a Szentlélek ajándékát.

Feltámadás. Az evangéliumok legcsodálatosabb tudósítása Jézus Krisztusról. Megfeszítették, meghalt, és eltemették, de harmadnapra feltámadott. Tanítványai hiába keresték a sírban, már nem volt ott. Majd közülük többeknek is megjelent és beszélt velük. A főpapok sugallatára az a szóbeszéd terjedt el a zsidók között, hogy a tanítványai lopták el a testét éjjel, amíg az őrök aludtak. A feltámadott Krisztussal ugyanis csak a benne hivők találkoztak, nekik viszont megígérte, hogy „veletek vagyok minden napon a világ végezetéig”. Feltámadásával Krisztus az övéinek is bizonyosságot szerzett arról, hogy egykor ők is mind feltámadnak a halálból. Az örök életre való feltámadásnak a Krisztus feltámadásából merítette hit tette és teszi győzelmessé az evangélium hirdetését és a Krisztusnak szentelt keresztyén életet.

Fébé. Diakonissza Kenkhreában (Korinthus kikötővárosában). Pál bizonyára vele küldte el levelét a római keresztyéneknek, mert melegen ajánlja nekik, hogy legyenek mindenben segítségére Fébének, aki „sokaknak lett pártfogója, nekem magamnak is”.

Félelem. Igen gyakran és sokféleképpen használt szó a Bibliában. „Az Úr félelme” az Ószövetségben az Isten előtt való meghódolást jelenti. „Az Úrnak félelme az ismeret kezdete” – mondja a Példabeszédek könyve. Az Újszövetség is ismeri az istenfélelem fogalmát, de összekapcsolva az Istenbe vetett hittel és bizalommal, valamint mennyei Atyánk és embertársaink szeretetével, meggazdagítja tartalmát és megtisztítja az ítélettől való félelemtől. „A teljes szeretet kiűzi a félelmet” – mondja János apostol a megváltott híveknek, akik már bizalommal tekinthetnek az ítélet napja felé.

Félix. Római helytartó Júdeában Kr. u. 52–60-ig. Ő hallgatta ki Pált Cézáreában és tartotta két évig börtönben, hogy kedvében járjon a zsidóknak, de valószínűleg abban a reményben is, hogy gazdag váltságdíjat kap érte.

Filadelfia. A jelenések könyvében leírt hét ázsiai gyülekezet egyike. A helység neve „testvéri szeretet”-et jelent, s a város híres volt templomairól és vallási ünnepeiről. Ezek az ott lakó zsidóság számára is nagy kísértést jelentettek, ezért nevezi az Úr őket a „sátán zsinagógájá”-nak, „akik zsidóknak mondják magukat, de nem azok.” A hivő és hűséges gyülekezetet azonban ígéretével bátorítja: „Mivel megtartottad az állhatatosságról szóló igémet, én is megtartalak téged a kísértés órájában, amely el fog jönni az egész világra.” „Aki győz, azt oszloppá teszem az én istenem templomában, és onnan nem kerül ki többé.”

Filemonhoz írt levél. Pál apostol legrövidebb levelét a kolosséi Filemonhoz írta, megszökött, de megtérése után visszaküldött rabszolgájáról, Onézimoszról. Arra kéri Filemont, hogy mint keresztyén testvérét fogadja vissza Onézimoszt. Kéri, noha meg is parancsolhatná neki, mert Filemon is Pál lelki gyermeke volt a hitben, akárcsak Onézimosz, de az az óhaja, hogy Filemon ne kényszerből, hanem önként vállalja az úr és rabszolga viszonya helyett a keresztyén testvéri szeretet kapcsolatát.

Filippi. Az első város Görögországban (Macedóniában), ahol Pál apostol második missziói útján hirdette az evangéliumot és ahol a megtért Lidia házánál megalapította az első keresztyén gyülekezetet Európában. Filippi római település volt, s az evangéliummal szembeszegülő zsidók hamarosan feljelentették Pált a hatóságnál, megverették és börtönbe záratták. Itt tért meg a börtönőr, amikor éjjel egy földrengés után öngyilkos akart lenni abban a hiszemben, hogy a foglyai megszöktek, de Pál visszatartotta ettől, mondván, hogy mindnyájan megvannak. S Pál igehirdetésére még azon az éjszakán maga mellé vette Pált és Szilászt, kimosta sebeiket, és megkeresztelkedett egész házanépével együtt. Másnap Pál, római polgárságára hivatkozva, nem egyezett bele abba, hogy titokban bocsássák szabadon őket, hanem nyilvánosan, a hatóság részéről bocsánatkéréssel a méltatlan bántalmazásért.

(Cecil Northcott Bibliai lexikon gyerekeknek című könyve alapján)

Varga József

Egérbolt

Egyszer volt, de igaz volt,
volt nálunk egy egérbolt.
Boltvezető a Cirmos,
főkönyvelő a Kormos.

Mit árultak? Nem hinnétek.
Mindenféle egérkéket.
Kurta farkat, kövér fület,
egérszőrből szőnyegeket.

Mindenféle drága jót,
ám csak macskáknak valót.
Végül megbukott a bolt;
ez csak egérmese volt.

Mészely József

Április elsején

Hej, április elsején
Kendőt kötött a tehén,
A kocka meg gömbölyű,
A zsugori jólelkű,
Torony kong a harangban,
Róka lakik az ólban,
Felnyerít a hintaló,
Rács mögött a poroszló,
Lángos süti a kuktát,
Az ellenség jó barát.
Hej, április elsején
Hófehér a tojásszén,
Tűzzel oltjuk a vizet,
S nem itatunk egeret!

Szalai Borbála

Bolhapiac

Megnyílt az új
bolhapiac
minálunk…
Megvételre
mindenfélét
kínálunk…
Kapható itt
sok értékes
portéka:
nyúlgerezna
muffra, avagy
gallérra;
szénvasaló,
vajköpülő,
gereben,
gurítható
zsúrazstalka
kereken…

Van ott, kérem,
szép, patinás
rézmozsár,
csizmaszárral
fújtatható
szamovár;
bajuszkötő,
hálósipka,
görbebot,
zenészeknek
balalajka,
kürt, fagott;
lámpaernyő
(úriul ez „ábázsúr”);
cimbalomhoz,
zongorához
acélhúr…
Kapható még
tajtékpipa,
pipaszár,
vasajtóra
szerelhető csodazár…
Kamásli meg

alig használt
pincskalap;
hétpecsétes
titkot őrző
nagy lakat…
Bugylibicska,
hajsütő vas,
rézkilincs…
Szent habakuk,
mennyi érték,
mennyi kincs…
Kaphatsz bármit,
mi szem-szájnak
ingere!…
Csak bankókkal
legyen zsebed
jól tele!…
Egy dolog van,
ami ingyen
kapható:
ez a BOLHA,
a piaci
névadó…

Zelk Zoltán

Kóc, kóc

Kóc, kóc, csupa kóc,
Szemöldöke, haja kóc.
Hát még az a kisze-kusza,
Földig érő nagy bajusza,
Az is csupa kóc!
Ág, ág, görbe ág,
Görbe ágból görbe láb,
El ne törd a derekát,
Az se egyéb, csak egy ág,
Az is görbe ág!
Ez meg a feje,
Törött bögre teteje,
Nem is bögre, semmise,
Vagy talán még ennyi se,
Ennyi a feje!
Volt, volt, ember volt,
Se nem élő, se nem holt,
Nem a ruha, csak a folt,
Napsütésben telihold,
Talán sose volt!

Tallósi Béla

Sünibár

megnyílott
a tüskebár
három süni
felszolgál
kutyakaprot
papsajtmaggal
kínálnak
az ajtónál
éhes sünök
sündörögnek
hogy meglessék
a sünpapát
amint éppen
sültet eszik
a sövényből font
bárpultnál

Sebők Éva

Nyulambulam

Egyszer egy vadász,
mogorva bácsi,
elindult reggel
nyúlra vadászni.
Nyúlra vadászni
indult a nappal,
nehéz puskával,
pörge kalappal.
Pörge kalapján
fácántoll lengett,
lesben állt – s teltek,
múltak a percek.
Teltek az órák,
s nem moccant semmi…
Ideje most már
kicsit pihenni,
kicsit pihenni,
s valamit enni!
Kicsit pihenni
a fűbe dől le,
s kezd falatozni,
hogy kapjon erőre.
Épp a szalonnát
nyeste a kése,
mikor egy nyúlfi
szökkent elébe.
Elébe toppan,
de máris – usgyi! –
szeretne árkon,
bokron át futni,
szökne előle,
szökne, inalna.
A vadász pedig…
Ujjait nyalta,
a jó szalonnát
– meg volt abálva –
ette, zabálta,
bicskázta, ette,
s azt, hogy miért jött –
el is feledte.
Feledte, mert mire
jóllakott végre,
jóllakott, s végre
elült az éhe,
olyan lomha lett
és olyan lusta,
hogy már nem kellett
neki a puska,
csak dudamódra
dünnyögött,
morgott,
a kis nyúlra meg
csak rámosolygott,
megsimogatta,
térdére vette,
megszeppenését
ki is nevette.

Hol volt, hol nem volt,
volt egyszer régen,
akkor se valóban,
csak a mesében…

Olvastad már?

Ugye Te is hallottad már, amikor a felnőttek – sóhajtva, legyintve, ki pedig felháborodva – azt mondják: A mai gyerekek nem olvasnak, csak a képernyőt bámulják…

Mi másként gondoljuk. Hiszünk abban, hogy Ti is szeretitek a könyvet. Ebben a rovatunkban egy-egy közkedvelt ifjúsági regényből vagy meseregényből mutatunk be egy szemelvényt. Azok számára, akik még nem olvasták: kedvcsinálóul, azoknak pedig, akik már kétszer vagy háromszor is: az emlékek felidézéséül.

Gáspár Ferenc (Joe Coldwell)

A strucc vére

(Részlet)

Zeusz mellette térdelt, és gyengéden pofozgatta.

– Ébredj, fiam, térj magadhoz!

– Mi történt? Hol vagyok? Forgott körülötte a tér, hányinger kerülgette.

– Hol lennél? Itt, nálam, az iskolában! Hál Istennek, magához tért – örvendezett Zeusz.

– Miért, mi történt?

– Elájultál. Elkezdted forgatni azt a nyavalyás gyűrűt, mind gyorsabban és gyorsabban, lihegtél, kifordultak a szemeid, aztán paccs. Tessék. Így jár, aki nem tiszteli a határokat.

– Meg akartam mutatni, hogy nem vagyok gyáva.

– Hát ez sikerült. Maximálisan. De, hogy én is mekkora marha vagyok…

Johnny csak nézett. Még sohasem hallotta így beszélni a történelemtanárt.

– Azt hittem, kiábrándítalak ebből a hülyeségből. Ebből a gyűrűforgatásból. Erre te elájulsz nekem. És mondd, legalább láttál valamit? Tényleg „ott" voltál?

Johnny bólintott. Zeusz kikerekedett szemekkel bámulta őt, mintha valami egészen ritka múzeumi tárgyat látna. Egyiptomi múmiát az Óbirodalom idejéből. Vagy ősembercsontvázat arany fülbevalókkal. Aztán lezöttyent a székére. Ócska kendőt halászott elő az íróasztal fiókjából, és törölgetni kezdte izzadó homlokát.

– Őrület – motyogta. – Ez az egész tisztára őrület. És pont nagyszombaton – tette még hozzá.

– Johnny fiam – szedte össze magát Zeusz. – Johnny fiam, nagyon kíváncsi vagyok! Mesélj el mindent, légy szíves!

Johnny időközben kifejezetten jobban érezte magát, elmúlt a fájdalom a gyomrában, és már a szoba sem forgott körülötte. Így hát eleinte akadozó nyelven ugyan, de aztán egyre jobban belelendülve mesélte el Zeusznak a királyt, Klára kisasszonyt, meg persze a Fekete Halált, aki nagyon, de nagyon ismerős volt neki…

– Hát persze, Artrus Bertrand… – motyogta Zeusz, amikor Johnny a végére ért a történetnek.

– Artrus Bertrand? Mégse őrült meg a pápa börtönében?

– Úgy látszik, valahogy kiszabadult…

– De hát a tanár úr azt mondta, megőrült…!

– Több dolgok vannak földön és égen… Nézd, Johnny, nagyon régi história ez. Az egyik történetíró ezt írja, a másik meg pont az ellenkezőjét. A harmadik pedig valami homlokegyenest egészen különbözőt. Nem tudunk mindent egész pontosan. Minden részletkérdést. Lehet, hogy Artrus Bertrand mégiscsak életben maradt. Mondjuk, megkapta a pestist, és megpróbált pénzt kovácsolni a bajából. Talán abban reménykedett, hogy túléli. Hallhatott valamit arról, hogy van esélye, ha megéli a hetedik napot. A betegség hetedik napját.

– Szóval azért volt nekem annyira ismerős!

– Minden bizonnyal. Ám magad is láthatod, mennyire veszélyes a múlttal való kacérkodás. Most még át tudtad lépni azt a bizonyos képzeletbeli határvonalat visszafelé, de ki tudja, legközelebb sikerül-e? Féltelek, fiam. Legjobb lenne – és Zeusz megállt egy pillanatra a beszédben –, legjobb lenne, ha ideadnád nekem azt a gyűrűt…

– A gyűrűmet? Amit nagyapámtól kaptam?

– Azt bizony. Csak hogy megvédjelek saját magadtól.

Johnny elképedt. Elég sok szokatlan dolog történik vele mostanában, de ez azért mégiscsak túlzás! Engem akar megvédeni magamtól, s közben olyan furcsán néz rám, mintha szuggerálna… Hm… Nagyapa varázserejű gyűrűje… megvéd a bajban… Hm... Szó sem lehet róla.

– Szó sem lehet róla! – kiáltotta hangosan.

– Ha nem, hát nem! Aztán ne sírj, hogy nem szóltam előre – és Zeusz intett, haza lehet menni, vége a látogatásnak. Johnny csodálkozva nézte.

– Mit bámulsz, Johnny fiam? – Zeusz mérgesen rágyújtott és vadul pöfékelt.

– Ha valakin nem lehet segíteni, akkor nem lehet segíteni. Te azt hiszed, hogy a varázserődtől akarlak megfosztani – ami köztünk szólva nem létezik, csak a fantáziád túlfűtött kissé –, én meg azt hiszem, hogy nem bízol bennem. Egy-egy. Ezért a legjobb, ha most szépen elmész. Amúgy nagyszombat estéje van, ezt az emberek általában a családjukkal töltik.

– Nem én tehetek róla, hogy a tanár úrnak nincs itt a családja! – Johnny újfent megdöbbent, hogy milyen merész lett az utóbbi időben.

– A gyűrűmet pedig nem adom! – És szó nélkül megfordult, magára hagyva az elképedt Zeuszt, és kifordult a sötét folyosóra.

A folyosó még ijesztőbb volt, mint idefelé jövet. Csak a sarkon túl pislákolt egy-két lámpa, annak szűrődött be a fénye idáig. Johnny először határozottan kilépett, ám csakhamar lassítani kezdett. A folyosóból ugyanis oldalfolyosók nyíltak, rettentő sötét és ijesztő üregek. Ez rosszabb volt, mint azok a lidérces álmok, amikor Nagy Lajos udvarában járt, mert ez most maga volt a dermesztő valóság… Maga a valóság? Az egyik sötét oldalfolyosóról köhécselést hallott. Johnnynak el kellett mennie a benyíló előtt, ami bal kézre esett tőle, de ugyanakkor jobb felől szintén mély üreg tátongott. Lábujjhegyen lépkedett, szíve a torkában. Balról – ezúttal sokkal közelebbről, mint az előbb – megint hallotta a köhögést. Johnny egyre jobban félt. Mind jobban és jobban… Mikor óriási csörömpöléssel kizuhant elé valami. Johnny majdnem a mennyezetig ugrott ijedtében. A valami fejéről kerek fémsisak vált le, és rémes zörgéssel nekicsapódott a falnak. Aztán a valami felállt, és Johnny felkiáltott meglepetésében. Saját nagypapája állt vele szemben. Teljes harci díszben, akár egy középkori lovag. Csak az elgurult sisakja hiányzott. Nagypapa előrántotta a kardját, és fenyegetőn rázta az unokája felé.

– Meglakolsz, gyáva féreg! Kinyuvasztom a beledet! Nem éred meg, nemhogy a feltámadást, de a holnapi napot sem… – Johnnyból – nem tehetett róla, lehet, az átélt izgalmak hatására – elementáris erővel szakadt fel a kacagás.

– Csak röhögj, te földi féreg – folytatta nagypapi. – Nem sokáig fogsz röhögni! Tudod, ki vagyok én? Én vagyok a Beszélő Lovag! – kiáltotta, és vaksi szemeivel rövidlátóan pislogott a sötétben.

– Nagypapa, elfelejtetted a sisakod – mondta Johnny, amikor már végre meg tudott szólalni a nevetéstől. – Szóval te vagy a Beszélő Lovag?

– Te vagy az, Johnny fiam… – motyogta nagypapi teljesen elerőtlenedve.

– Tudod, kisfiam, az igazgató úr… Gordon úr kért meg, hogy tartsam életben a mítoszt.

– Nagyszombaton? – hitetlenkedett Johnny.

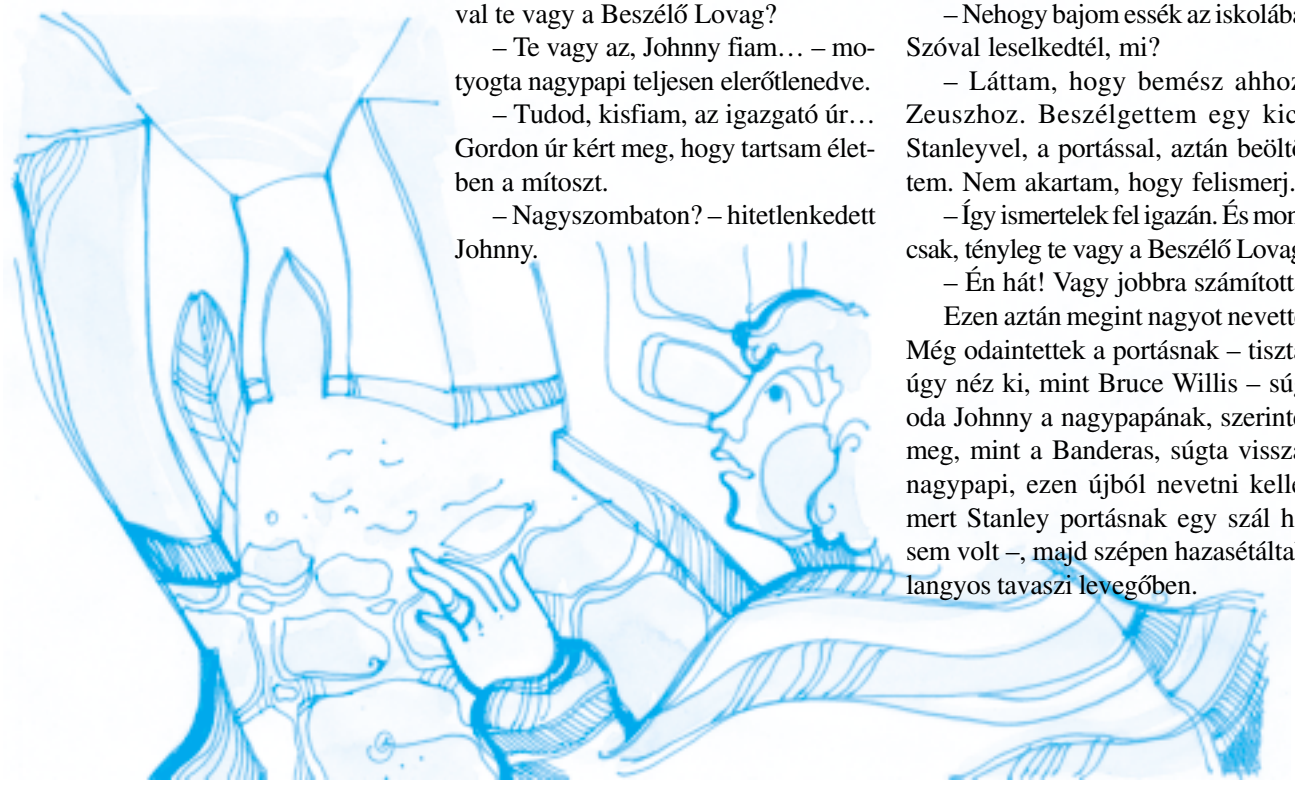

– Hogy a diákság körében tartsam életben a Beszélő Lovag mítoszát. Hogy legyen mivel megfenyegetni őket, ha rosszul viselkednek, vagy nem tanulnak rendesen. – Nagypapa mintha meg sem hallotta volna a kérdést. – És még fizet is érte. Száz dollárt havonta.

– Miért nagyszombaton öltöztél Beszélő Lovagnak, amikor senki sincs bent az iskolában?

– És nem is kell érte mindennap dolgoznom. Csak mikor a kedvem tartja.

Johnny megragadta nagypapán a páncélt.

– Azt mondd meg, miért pont ma jöttél ide! Ilyenkor üres az iskola!

– Éppen ezért. Gondoltam, gyakorolok.

– Micsodát? Kísérteni?

– Azt is csak gyakorolni kell.

– Nagypapa, te titkolsz valamit!

– Egy igazi Fortunaténak soha nincs takargatnivalója. – Nagypapi kihózta magát. – Egy igazi Fortunate soha nem titkol el semmit!

– Csak most, nagypapi, ugye, most? Ne is tagadd, hogy én utánam jöttél! – világosodott meg hirtelen Johnnynak.

– Hát izé… – dörmögte a nagypapa. – Tudod, kisunokám, elképzelni sem tudtam, mi a fenét csinálsz ilyenkor az iskolában. Ünnep idején!? Gondoltam, jobb, ha utánad nézek.

– Nehogy bajom essék az iskolában! Szóval leselkedtél, mi?

– Láttam, hogy bemész ahhoz a Zeuszhoz. Beszélgettem egy kicsit Stanleyvel, a portással, aztán beöltöztem. Nem akartam, hogy felismerj.

– Így ismertelek fel igazán. És mondd csak, tényleg te vagy a Beszélő Lovag?

– Én hát! Vagy jobbra számítottál?

Ezen aztán megint nagyot nevettek. Még odaintettek a portásnak – tisztára úgy néz ki, mint Bruce Willis – súgta oda Johnny a nagypapának, szerintem meg, mint a Banderas, súgta vissza a nagypapi, ezen újból nevetni kellett, mert Stanley portásnak egy szál haja sem volt –, majd szépen hazasétáltak a langyos tavaszi levegőben.

Számítógép-suli 50.

A MICROSOFT EXCEL

A kijelölt cellákkal különböző műveleteket végezhetünk (adatbeírás, törlés, másolás, betűtípus és stílus, igazítás, szegély, mintázat beállítása, módosítása stb.). Az ilyen műveleteket *gyorsmenü* (*helyi menü*) segíti. A kijelölés fölött nyomjuk le az egér jobb oldali gombját. A megjelenő helyi menü a kijelölésre alkalmazható leghasznosabb parancsokat tartalmazza:

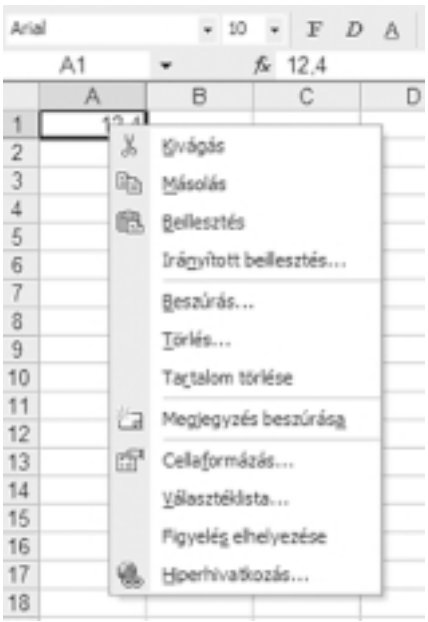

Egy cellába kétfajta adatot vihetünk be: *állandót* vagy *képletet*.

• Az *állandó* lehet *numerikus érték, dátum, idő, pénznem* vagy *szöveg*. Az állandókat közvetlenül a cellába írjuk be, és értékük mindaddig nem változik, amíg azt felül nem írjuk.

• A *képlet* mindig egyenlőségjellel (=) kezdődik, és függvények, cellahivatkozások, valamint operátorok együttese, amely az adott kombináció szerint új értéket állít elő.

A kiválasztott, kijelölt cellákba beírt adatokat az Excel értelmezi, és ennek megfelelően kezeli. A számokat például automatikusan jobbra rendezi, a szövegeket pedig balra.

Számok bevitele

Egy új munkalapon az Excel automatikusan a Normál számformátumot alkalmazza, ami azt jelenti, hogy a számokat a lehető legpontosabban jeleníti meg. A számokat a kiválasztott formátumnak megfelelően jeleníti meg, de összesen 15 számjegyes pontossággal tárolja. Ha például egy cellába a 13,0375 számot írjuk be, és a beállított formátum két tizedes jegyes, akkor 13,04 jelenik meg, de a tárolt érték változatlan, így ez alapján számol is.

Beírásakor a számokat hármas (ezres) egységekre tagolhatjuk. Ha pl. az egymillió beírásakor az 1-et követően szóközt viszünk be, majd egymás után a hat 0-t, akkor az Excel az egész számra érvényesíti az ezres tagolást:

1 000 000

Negatív szám esetén a szám előtt tegyünk - jelet, vagy tegyük a számot zárójelbe.

Beírás	Megjelenítés	Formátum
07.9.26	2007.09.26	éééé.hh.nn
2/3	03.febr	nn.hhh
2007.9	szept.2007	hhh.éé
9:30 d	9:30 DE	ó:pp de/du
9:30 du	9:30 DU	ó:pp de/du
9:30 a	9:30 DE	ó:pp de/du
9:30 p	9:30 DU	ó:pp de/du
19:30:25	19:30:25	ó:pp:mm
2007.9.26 19:30	2007.09.26 19:30	éééé.hh.nn ó:pp

Beírás	Megjelenítés	Számformátum
5,0	5	Normál
-5,230	-5,23	Normál
(5,23)	-5,23	Normál
5,2%	5,20%	Százalék 0,00%
5,234%	5,23%	Százalék 0,00%
2/3	03.febr	Dátum nn.hhh
5,2 Ft	5,20 Ft	Pénznem

A számbeírással kapcsolatban a fenti kis táblázat ad áttekintést:

Az Excel által a cellához rendelt fenti számformátumokat természetesen módosíthatjuk, sőt saját formátumokat is létrehozhatunk.

Dátum- és időadatok

Ha egy dátumértéket így írunk be a kiválasztott cellába: 97.9.26, akkor az Excel – felismerve, hogy dátumról van szó – egy dátumformátumot rendel hozzá: 1997.09.26. Az Excel a dátumokat sorszámként, az időadatokat pedig tizedes törtként tárolja. Ezért lehetséges, hogy a dátum- és időadatok számításokban is szerepelhetnek. A tárolt értéket meg is tekinthetjük, ha a cellaformátumot Normálra állítjuk át. A fenti dátum esetén pl. 35699-et látunk.

A dátumok és időpontok bevitelét a fenti táblázat mutatja be:

A táblázattal kapcsolatban a következőket kell megjegyezni:

• A 12 órás kijelzés esetén a **de** vagy **du** napszakjelző, de az angol **am** és **pm** is használható (sőt ezek első betűi: **a** és **p** is elegendők a beíráskor). Az Excel nem tesz különbséget a kis- és a nagybetűk között.

• Ha ugyanabba a cellába dátumot és időt is be akarunk írni, a kettő közé szóközt kell tenni.

A dátumok megadásakor a tagolásra törtvonalat (/) vagy kötőjelet (-) is használhatunk.

Szöveg bevitele

A szöveg betűkből, számokból és más karakterekből állhat. A cellába beírt szöveg mindig balra igazított lesz, de ez a későbbiekben természetesen bármikor megváltoztatható. Ha egy számot akarunk szövegként bevinni, tegyünk elé aposztrófot, így az Excel balra igazítja.

Pallay Dezső

Fesd ki!

Feladat

Melyik hónapban virít és milyen színű a téltemető virág?

A fáraók élete

Az ókori Egyiptom világa már a múlté. A régészek a mai napig kutatnak az ország nagy folyója, a Nílus mentén, hogy minél többet tudhassanak meg az akkori emberek életéről. A hatalmas egyiptomi uralkodókat fáraóknak hívták, akiket nagy tisztelet övezett.

A korabeli képeken megfigyelhetitek, hogy az egyiptomi uralkodók ruházata kivételes helyzetük ellenére csak néhány részletben tért el az alattvalókétól. Ők is rövid köténytet viseltek, ám királyi hatalmuk jelképei, a legyező, a pásztorbot, a korbács, a királyi fejkendő és a korona megkülönböztette őket a többi embertől.

Az alattvalók istenként tisztelték uralkodójukat. Az egyiptomiak hite szerint a fáraó mindig úgy cselekedett, ahogy az istenek kívánták tőle. Cserébe élvezte a támogatásukat. Gyakran kért segítséget tőlük, ha úgy érezte, hogy az emberek már nem menthetik meg őt.

Az egyiptomi nép úgy gondolta, hogy a fáraó az istenek családjának tagja. Ő helyettesíti az isteneket itt a földön. A kő jelképezte az örökkévalóságot, ezért az egyiptomiak kőből emelték a templomokat és az uralkodók sírhelyét. Ősi szokás szerint a fáraó csak a templomban beszélhetett az istenekkel. Itt kérhette meg őket arra, hogy adjanak meg Egyiptomnak mindent, ami az élethez kell.

Az emberek tudták, hogy a fáraó halandó. De hitték, hogy halála után visszatér az istenek közé, és igazi isten lesz belőle. A túlvilágon az idők végezetéig uralkodni fog azok felett az emberek felett, akik az ő idején éltek a földön.

Az uralkodó kényelméről a szolgák gondoskodtak. A főkóstoló minden ételt megkóstolt, és csak utána tette a fáraó elé. Ha a nép előtt kellett megjelennie, mindig hordszéken vitték. Mellette szolgák haladtak, akik hatalmas structoll-legyezővel óvták az uralkodót a napsugaraktól.

A fáraónak több felesége is volt, akiktől számos gyermeke született. III. Ramszesz fáraónak például negyven lányáról és negyvenkilenc fiáról tudunk.

A fáraó Egyiptom mindenható ura volt. Csak ő hozhatott törvényeket, és ő nevezhette ki a papokat és a vezetőket. Ő döntött a háborúról és a békéről. Meghallgatta ugyan bizalmasai tanácsát, de végül mindig saját belátása szerint döntött. Az uralkodó után a vezér számított az ország leghatalmasabb emberének. Ellenőrizte, hogy mindenki betartja-e a törvényeket és erről mindennap jelentést tett az uralkodónak. Ha valaki megszegte a törvényeket, a bíróság határozta meg a büntetése mértékét. Volt, hogy a bűnösnek esküt kellett tennie, hogy nem követi el a tettét újra. De keményebb büntetésre is számíthattak: száműzetésre, kényszermunkára a kőbányákban. Megkorbácsolták, de akár halálra is ítélhették a bűnöst. A lényeg, hogy az igazságnak győzedelmeskednie kellett.

A fáraókat haláluk után eleinte piramisokba temették. Később a fáraó balzsamozott holttestét folyóvölgyi templomban helyezték el, ahol az uralkodó több szobrát is felállították.

Egyiptomban ma is láthatók az Egyiptomi Birodalom után fennmaradt emlékek: a piramisok, a falfestmények, a hieroglifák* és a különböző használati tárgyak, amelyek ámulatba ejtik korunk emberét.

* *hieroglifa* – egyiptomi képírás

Szivárvány, Magyarország

Csal a szemünk

Nézd meg figyelmesen ezeket a rajzokat! Rá fogsz jönni, hogy csal a szemed. Például az 1. számúnál melyik vonalat látod hosszabbnak? Ellenőrizd! Vagy próbálj meg ceruza segítségével végigmenni az 5. számú lépcsőn! Hova jutottál? Az itt látható rajzok optikai csalafintaságok. Mást lát a szemünk, mint amit ábrázolnak.

1. Az a és b vonal egyforma hosszú, pedig a a hosszabbnak tűnik.
2. A két vízszintes vonal szintén egyenlő hosszúságú. Ugye hihetetlen?
3. Nézzétek meg jól a fehér serleget! Aki ügyes, észreveszi, hogy két fekete arc néz szembe egymással.
4. Látjátok ezt a két fejet? Az ***a*** nem más, mint a ***b*** fejjel lefelé fordítva.
5. Ki látott már önmagába visszatérő lépcsőt?

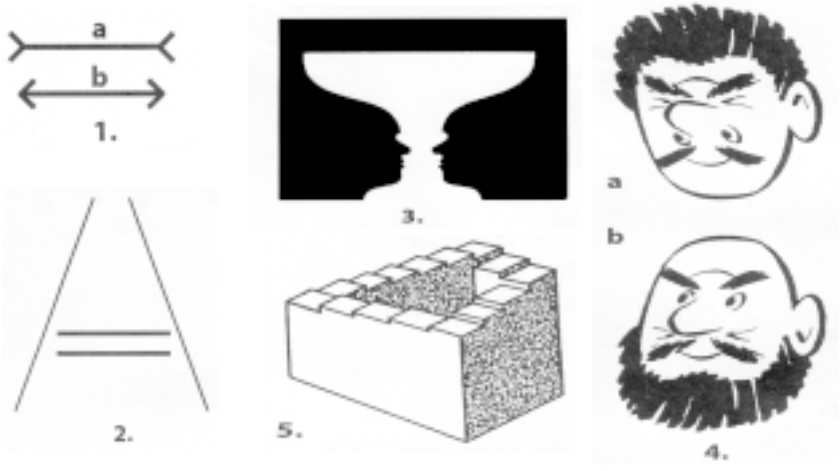

Mézeskalács, Vajdaság

Madaraink étlapja

A madaraknak nincs idejük az evés élvezetére. A szájüregük nem is bővelkedik ízlelőbimbókban. Csőrükkel felaprítják a táplálékot, majd gyorsan lenyelik, és a táplálék felpuhítását, valamint a tápanyag feltárását sajátos emésztőrendszerükre bízzák. A táplálék emészthetetlen része – a szőr, a csontok, a halpikkelyek és a rovarok kitinpáncélja gyakran a begyükön sem jut túl, mivel azt számos faj köpetek formájában visszaöklendezi a külvilágba. Az élelem megszerzése érdekében számos faj csőre nagymértékben módosult.

Vegetáriánusok és ragadozók

A ma élő madarak közül a fácán-és a lúdalakúak rendjét tartja a tudomány a törzsfejlődés során legrégebben kialakult rendszertani csoportoknak. Minthogy fajaikra elsősorban a növényfogyasztás jellemző, így valószínűleg ez a legrégebbi táplálékforrása szárnyas barátainknak. A növényekben nagy mennyiségű szénhidrát halmozódhat fel, és mivel számos fajuk tömegesen nő, így valóban ideális élelemnek számítanak. A megfelelő mennyiségű energiát a fiatal hajtások és rügyek, valamint a szaporodáshoz szükséges virágok és termések szolgáltatják, így rendszerint erre „szakosodnak” a madarak is. A ludak, fácánok és magevő pintyek mellett még az amúgy rovarevő poszáták, illetve a gilisztákat kedvelő rigók is a bodzára és más bogyós gyümölcsökre járnak ősszel. Az Újvilágban élő kolibrik azonban ennél szorosabb kapcsolatot alakítottak ki: egy-egy növény virágalakjához alkalmazkodott csőrükkel nektárt szívogatnak, ugyanakkor cserébe beporozzák a virágokat.

Az evolúció során szintén régen megjelent búvárok és vöcskök „húsos” étrendre váltottak: halakra vadásznak. Tehetik ezt, mivel a halak jóval hamarabb jelentek meg a Földön, mint a madarak, ráadásul könnyen emészthető, fehérjedús a húsuk.

A legtöbb természetes vízben előfordulnak halak, márpedig a Föld felszínének a legnagyobb részét vizes élőhelyek foglalják el. A később kialakult madárcsoportok – például a sirályok, a csérek vagy a szerkők – több faja is halfogyasztó, miként a tavasszal vagy ősszel nagyobb vizeink mentén vonuláskor megjelenő halászsas vagy a színpompás jégmadár is.

A halevők után hamar megjelentek a Földön túlnyomórészt szárazföldi gerincesekre „szakosodott” ragadozók is. Bizonyos fajok főként más madarakra vadásznak, amilyen a vándorsólyom vagy a kerecsensólyom, mások inkább apróbb emlősöket fogyasztanak, ilyen a szirti sas, a parlagi sas.

Még az énekesmadarak között is találunk húsevőket: a gébicsek rovartáplálékon kívül apróbb gyíkokat, kisemlősöket, de még madarakat is elejthetnek. De miért kellene a zsákmányszerzés során mindenáron a sérülés veszélyének kitennie magát egy madárnak? Ezt a gondot is megoldották a dögevő keselyűk.

A fecskék, a légykapók elsősorban rovarokkal, legyekkel és szúnyogokkal táplálkoznak. Más fajok ritkábban veszik üldözőbe áldozatukat a levegőben, hiszen ez energiaigényes cselekedet, ezért nincsenek biztonságban a földigiliszták és a pókok: az előbbieket a rigófélék, míg az utóbbiakat a rozsdafarkúak, a fakuszok, a sziklafalakon pedig a színpompás hajnalmadár fogyasztja. De a levéltetveknek is megvannak a vámszedői: a cinegék. A cinegék télen magokat eszegetnek, de az etetőre kitett szalonnát is szeretik, viszont a költési időben szinte kizárólag állati eleséggel – hernyókkal, levéltetvekkel és rovarpetékkel – látják el fiókáikat. Ebből a szempontból a széncinege a legnevezetesebb, amely a sokszor akár tucatnyi fiókából álló fészekalját szinte kivétel nélkül hernyófélékkel eteti.

Búvár, Magyarország

– Mit csinál a zsiráf, ha megcsiklintod a fülét?
– Kirúgja alólad a létrát.

***

– Peti, egyedül fogtad ezt a nagy halat?
Nem két giliszta is segített.

Az én kutyám csak rágott ételt eszik. – Na és ki rágja meg neki? – Ő maga.

***

Két bolha beszélget: – Te mit csinálnál, ha hirtelen megazdagodnál?

– Először is vennék magamnak egy jó nagy kutyát!

Fesd ki!

Feladat

Mikor van a meteorológiai tavasz kezdete?

Titkosírás

Már az ókorban is megvolt az emberekben az igyekezet, hogy közlendőiket úgy továbbítsák, hogy a be nem avatott harmadik el ne olvashassa, illetve meg ne érthesse. Mint minden más, a titkosírás is sokat változott, fejlődött az évszázadok során.

Ha érdekelnek a titkosírás-változatok, keresd meg nagyszüleid könyvtárában Grätzer József *Sicc* című könyvét. Ebből a könyvből választottuk az indián titkosírást.

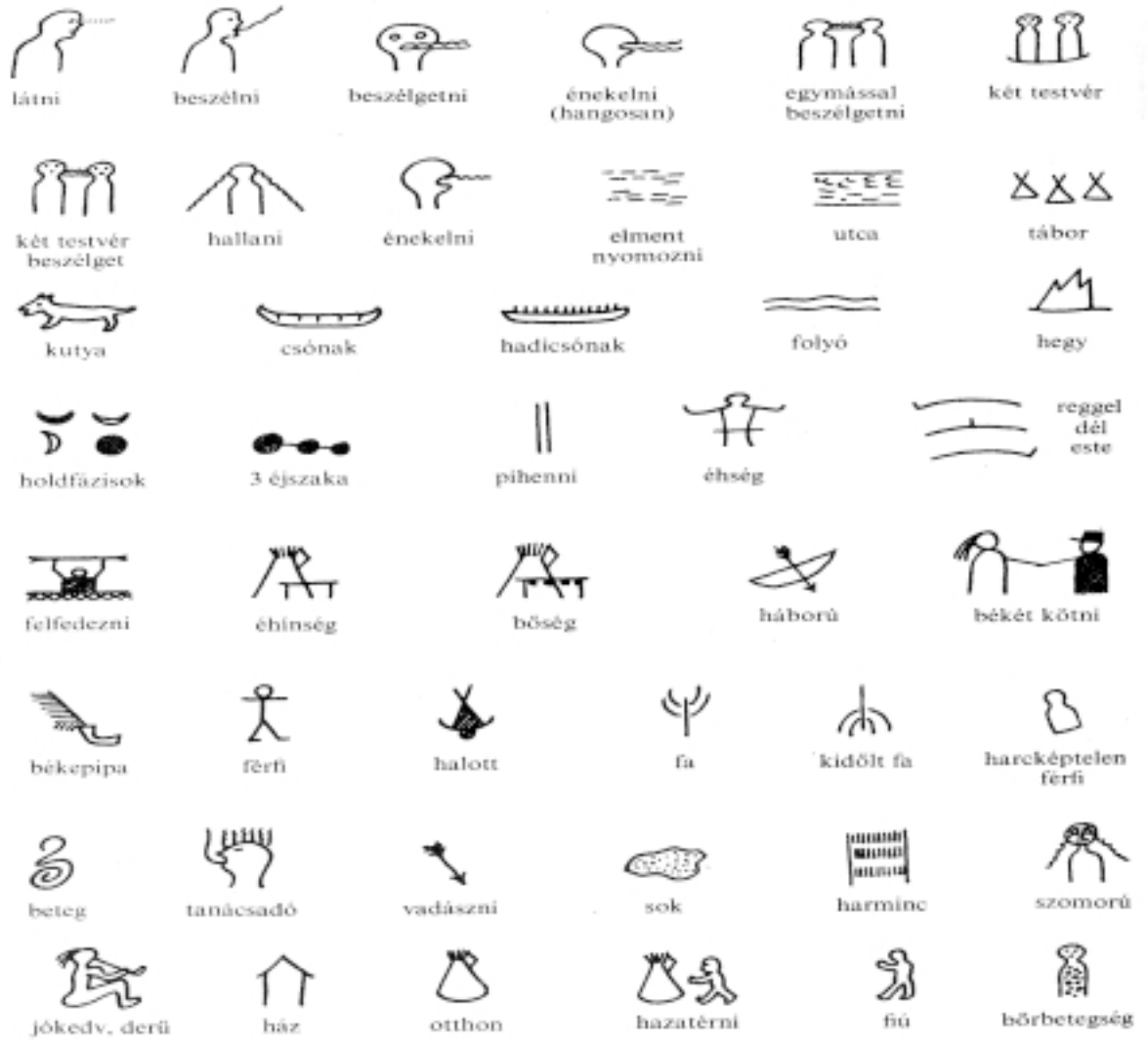

S most, hogy ismered az ábécét, olvasd el a keretbe „írt” levelet:

Ellenőrizd, jól olvastad-e:

Harminc férfi elindult nyomot keresni két napon át. Mikor megpihentek, folyót pillantottak meg. Útjukat csónakon folytatták. Háborús idők jártak, és nagy éhínség uralkodott. Sokan közülük megbetegedtek és meghaltak. Mikor újra megpihentek, három napig egy helyben voltak, majd megpillantottak egy tanácsadót, aki azt mondta, hogy kössenek békét. Meg is tették, és ellenségeikkel elszívták a békepipát.

Patila

Bolgár népmese

Egy forró nyári nap a pásztor egy nagy tölgyfa alá hajtotta nyáját a hűvösre. Egy lusta juh lemaradt. Megállt egy fa árnyékában és így szólt magában:

– Jó nekem itt is. Minek menjek a többiekkel? Itt is pihenhetek.

Hirtelen ott termett a farkas. Két ugrással a juh mellett volt.

– Te juh, megeszlek! – mondta a farkas.

Megijedt a juh, most már bánta, hogy lemaradt.

– Faljál föl, farkas koma – egyezett bele, de ne most. Hagyj életben reggelig. Még szeretnék legelni, hogy jó kövér legyek.

– De holnap hol kaplak meg? – faggatta a buta farkas.

– Itt a fa alatt várlak – ígérte a juh.

– Hogy hívnak?

– Patila.

– Na, jó, legelj, légy kövér, Patila, ne sajnáld magadtól a füvet. Holnap délben itt leszek.

Ahogy a farkas eltűnt, Patila a nyáj után eredt.

Másnap megjelent a farkas, de hiába.

– Hol vagy, Patila? – üvöltötte. – Pa-ti-la! Pa-ti-la!

A pásztor meghallotta a farkast, ráuszította kutyáit, s ordas koma vitte az irháját!

Patila ráismert a farkas hangjára, s ezt gondolta:

– Itt vagyok, hol lennék? De most nem félek tőled, jobb itt a nyáj között!

Hogyan tanultak énekelni a baglyok?

Észt népmese

Réges-régen, öreg időkben minden madár egyforma éneket fújt. Ebből sok baj származott. Megesett, hogy a vadgalamb meghallott egy éneket, s azt hitte, a párja hívogatja, odaröppent, és egyenesen az ölyv karmai közé került. Vagy a vörösbegy szólongatta a fiókáit, s egy csapat kisveréb gyűlt a szárnya alá.

Megelégelték a madarak a nagy összevisszaságot, s elhatározták, hogy segítenek rajta.

Felírtak ezer falevélre ezer éneket, beleszórták valamennyit egy nagy ládába, s mindenki húzott belőle egyet. Ki mit húzott, attól fogva azt énekelte maga és minden ivadéka.

Gyűltek a madarak, gyülekeztek, mindegyik kihúzta a maga énekét. Csak a baglyok késtek. Persze, mert a baglyok nappal alusznak. Föl-fölébredtek, nyugtatgatták egymást:

– Minek sietni? Aludjunk még egy kicsit! Marad még elég ének a ládában!

De bizony egy se maradt estére, mire odaröppentek a ládához. Valamennyi madár kihúzta már belőle a maga énekét. Csak a fülesbagolynak meg a kuviknak nem jutott.

Márpedig ének nélkül nem madár a madár! Elbúsultak a baglyok, végül a bölcsebbik, a füles azt mondta:

– Majd mi kitalálunk magunk valami szép nótát! Meg is próbálták. De ha az egyik belekezdett, a másik a szárnyával befogta a fülét, olyan szörnyű rikácsolás volt az ének.

Akkor azt mondták:

– Majd az emberektől tanulunk éneket! Ma éppen lakodalom lesz a faluban. Ott elég nótát tanulhatunk.

Ahogy mondták, úgy is tettek. Röpültek a lakodalmas házhoz. Ott a vőlegény éppen elrikkantotta magát:

– Tyu-hu-huuu!

– Ez lesz az én nótám! – kiáltotta a fülesbagoly. Meg is tanulta mindjárt, rá is kezdte:

– Hu-hu! Hu-hu! Hu-hu!

A lakodalmas háznál egyszer csak beszaladt a kutya a szobába. Kergették is ki mindjárt:

– Ki! Ki! Ki!

– Ez meg az én nótám lesz – örvendett meg a kuvik. Addig tanulgatta, míg megtanulta:

– Ki-ki! Ki-ki! Ki-ki!

Hazaröppentek nagy vidáman, hogy maguktól az emberektől tanultak éneket. Büszkék rá máig is. Azóta is mondja a fülesbagoly:

– Hu-hu! Hu-hu!

A kuvik meg:

– Ki-ki! Ki-ki!

Így találtak a baglyok éneket maguknak.

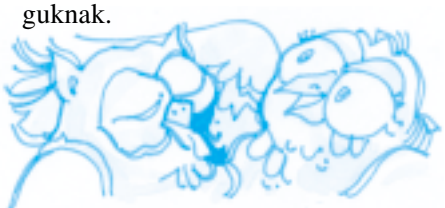

Feladat

Ki az írója a *Hu* című regénynek?

A három fa legendája

Norvég népmese

Volt egyszer egy hegycsúcs, ahol három kis fácska állt és arról álmodozott, mi lesz majd belőle, ha megnő.

Az első fácska vágyakozva nézett fel a csillagokra, amelyek úgy szikráztak fölötte, akár a gyémánt. „Szeretnék kincsesláda lenni! – kiáltott fel. Beborítva arannyal és telve gyönyörű drágakövekkel. Én leszek a legcsodálatosabb kincsesláda az egész világon!”

A második tekintetével követte a kis patakot, ami szokott útján csörgedezett a tenger felé. „Jó volna büszke hajónak lenni! – sóhajtotta. – Átszelni a viharos tengert, hatalmas királyokat vinni egyik parttól a másikig! Belőlem lesz a legerősebb tengerjáró az óceánokon!”

A harmadik kicsi fa lenézett a völgybe. Férfiak és nők sietősen tették a dolgukat a forgalmas kisvárosban. „Én egyáltalán nem akarok elmozdulni erről a helyről – mondta. Szeretnék olyan magasra nőni, hogy amikor az emberek megállnak, hogy megnézzenek, felemeljék tekintetüket az ég felé és Istenre gondoljanak. Én leszek a legmagasabb fa a Földön!”

Múltak az évek. Eső jött, és sütött a nap, és a három kis fa nagyra és magasra nőtt.

Egy szép napon három favágó ballagott fel a hegyoldalon. Egyikőjük megpillantotta az első fát és azt mondta: „Csodálatos ez a fa! Éppen erre van szükségem.” És a fa eldőlt a fényesen csillogó fejsze csapásai alatt. „Most lesz belőlem az a szép kincsesláda” – gondolta a fa.

A másik favágó a második fát szemelte ki. „Ez a fa erős. Pontosan ilyen fa kell nekem.” És eldőlt a második fa is a fejsze ütéseire. „Végre átszelem a tengert!” – gondolta.

A harmadik fa úgy érezte, hogy egy pillanatra a szíve is megállt, amikor az utolsó favágó ránézett. „Nekem bármelyik fa megteszi” – mormogta.

Az első fa egy asztaloshoz került. De az öreg asztalos nem gondolt kincsesládára. Gyakorlott kezei alól egy jászol került ki.

A második fa mosolygott, amikor a favágó elvitte a hajóépítőhöz. De nem valami nagy és erős tengerjáró hajó készült belőle, hanem a fűrészelés és kalapácsolás után egy egyszerű halászbárka állt a víz partján. Mivel túl kicsi és gyenge volt ahhoz, hogy tengerre szálljanak vele, ezért egy tavon hajóztak rajta egyik parttól a másikig.

A harmadik nagyon meglepődött, amikor a favágó gerendákra hasította, és otthagyta egy farakásban. „Soha nem akartam más lenni, csak állni a hegytetőn és Isten felé mutatni.”

Sok-sok nap telt el, és sok-sok éjszaka. A három fa már majdnem elfelejtette egykori álmát.

De egy éjjel egy fénylő csillag gyúlt ki éppen a fölött az istálló fölött, amelyikben a jászol állt. Vándorok érkeztek, és egy fiatal nő fektette gyermekét a jászol puha szalmájára. „Bárcsak jobb helyet készíthetnék néki!”– sóhajtott fel a férfi, aki mellette volt. „Ez a jászol a legjobb hely neki” – mondta az asszony. És az első fa rájött, hogy most nála van a világ legnagyobb kincse.

Évek múltán egy este fáradt utasok szálltak fel a halászhajóra. Egyikük azonnal elaludt, ahogy a hajó kifutott a tóra. Éjjel hirtelen feltámadt a szél, és a víz fölött hatalmas vihar kerekedett. A hajó hánykódott az óriási hullámok tetején. Tudta, hogy nem elég erős ahhoz, hogy az utasokat ilyen nagy szélben és esőben épségben a partra vigye. Ekkor felébredt a fáradt vándor. Felállt, kinyújtotta karját és annyit mondott: „Csend!” – és a vihar elült. Olyan gyorsan, mint ahogy kezdődött. A második fa tudta, hogy a leghatalmasabb király volt ott azon az éjszakán.

Egy péntek reggel előhúzták az utolsó fából készült gerendákat is a rég elfelejtett rakásból. Összeácsolták, majd egy tomboló és gúnyolódó tömegen hurcolták keresztül. Megborzongott, amikor néhány katona egy ember kezeit szögezte gerendáihoz. Rútnak és kegyetlennek érezte magát. De vasárnap reggel, amikor a Nap sugaraival fellármázta a levegőt és a Földről az öröm áradt, tudta a harmadik fa, hogy Isten szeretete mindent megváltoztatott.

Ez tette gyönyörűvé az első fát.

Ettől lett erős a második.

És ha valaki valamikor a harmadik fára gondolt, annak Istenre kellett gondolnia.

Feladat

Mi a neve annak a dombnak, amelyre a harmadik fa került ?

Miért?

Miért térnek vissza tavasszal a fecskék régi fészkükre?

A vándormadarak kiválóan tájékozódnak, és nemcsak abba az országba, városba vagy faluba térnek vissza, ahol kibújtak a tojásból, de még a régi fészket is megtalálják, ahol maguk is felnövekedtek. Ha szerencsésen visszatértek a szülők is, rendszerint övék lesz a régi fészek, és a fiatalok valahol a közelben építenek új otthont maguknak. Az öreg fecskék ekkor már nem ismerik meg régi fiókáikat, és éppen úgy elkergetik őket a fészek környékéről, mintha teljesen idegenek lennének.

Tudod-e, hogy

a) Európa nevének eredetéhez ókori legenda is fűződik?
b) a legenda szerint a névadó Europé királylány volt?
c) Európa első, tudatos felderítői a fóníciaiak voltak?
d) amit elkezdtek a fóníciaiak, folytatták a görögök?
e) legkiválóbb történetírójuk, Hérodotosz beutazta és leírta a szkíták földjét (a Kelet-európai-síkság sztyepvidékét)?
f) míg a fóníciaiak és a görögök a partvidék felderítésben jeleskedtek, a rómaiak Európa belső területeit tárták fel?

Kukta Peti, Kukta Panni

Nem csak lányoknak!

Almás rakott keksz

Hozzávalók: 1 csomag keksz, 1 kg reszelt alma, 40 dkg cukor, 1,1 l víz, 4 csomag vaníliapuding, tortabevonó

Elkészítése: A tepsi alját rakjátok ki kexszel! A reszelt almát a cukorral 7 dl vízben főzzétek puhára!

4 dl vízben keverjétek el a 4 csomag pudingot! Főzzétek össze az almás péppel annyira, hogy jó sűrű legyen! Öntsétek rá a tepsibe rakott kekszekre! Majd a tetejére is tegyetek egy sor kekszet!

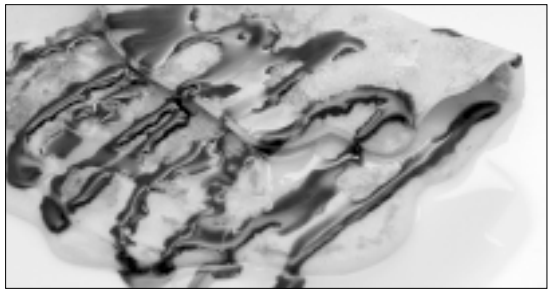

Olvasszátok fel a tortabevonót, és csepegtessétek a kekszek tetejére!

Amikor kihűlt, vágjátok kockára, és szeletelve találjátok!

Jeles évfordulók Magyarország történetéből

Március 25.

A szebeni csata

1442. március 25-én Hunyadi János Szebennél megütközött az Erdélyt dúló Mezid bég több mint húszezres seregével. A kisebb létszámú magyar haderő mindenre elszánt volt. A csata előtt Hunyadit az egyik hűséges vitéze, Kemény (Kamonyai) Simon rábeszélte, hogy cseréljenek páncélt és fegyverzetet, mivel arról értesültek, hogy Mezid bég komoly jutalmat tűzött ki Hunyadi fejére. A véres csatában Mezid legjobb katonái arra a hadszárnyra zúdultak, ahol az 500 páncélossal övezett, vélt Hunyadi állt. Kemény Simon és kísérete elvérzett az egyenlőtlen küzdelemben. Eközben a valódi Hunyadi János a főerőkkel előrenyomult, a másik szárnyon győzelmet aratott, majd a szebeni védősereggel és a fogságukból kitört több ezer magyarral bekerítette a magukat győztesnek hívő törököket. Hunyadi ahhoz már későn érkezett, hogy Kemény Simont megmentse, de a csatában fényes győzelmet aratott. A harcmezőn lelte halálát Mezid bég és fia mintegy húszezer török harcossal együtt. Alig ezer török tudott átmenekülni a Kárpátokon.

Hunyadi a hősi halált halt Kemény Simont díszes temetésben részesítette, tudva, hogy nélküle a csatát nem nyerhette volna meg.

Kelet-Európa magyar hírnöke

Miközben földrészünk tengeri körvonalai (a föníciaiaknak, a görögöknek, a rómaiaknak és a normannoknak köszönhetően) egyre pontosabban kirajzolódtak a középkor utazói előtt, Kelet-Európa térképének jelentős részét még mindig képzeletbeli szörnyek népesítették be. Az ismeretlen, így félelmetes tájak megismeréséért sokat tettek a magyarok őshazáját kereső szerzetesek. Közülük a legelszántabb Julianus barát volt. Őt IV. Béla király azzal bízta meg, hogy utazzon el „Magna Hungaria”-ba és keresse meg azokat a magyarokat, akik az őshaza területén maradtak. 1235-ben indult el Konstantinápolyból három szerzetestársával. A Feketetengeren át eljutottak a Kaukázus északi lábához. Mivel itt pénzük már fogytán volt, két társuk felajánlkozott, hogy adják el őket rabszolgának. A lesoványodott, elgyengült két szerzetes azonban nem kellett senkinek, így hazaindultak. Julianus és társa, Gellért azonban továbbvándorolva eljutott a Kaszpi-tengerig, majd a Volga mentén észak felé vették útjukat. A Volga és az Ural közötti száraz sztyepen át leírhatatlan nélkülözések és szenvedések közepette gyalogoltak. De a kárpótlás nem maradt el, hiszen a Káma torkolatvidékénél megtalálták a magyar népeket. Szállásterületük (a „Magna Hungaria”) a Káma és Belaja folyók, valamint az Urál hegység által közrezárt terület déli felén lehetett. Itt a beteg Gellért meghalt, így hát Julianus egyedül vágott neki a hazafelé vezető útnak a Kelet-európai-síkságon át. Ő hozta először több évszázada elszakadt őseink létezésének hírét. Ezen túl hiteles beszámolót adott az európaiak által addig alig ismert füves puszták világáról. Tájékoztatásai egyben a további keleti utazások előfeltételeit is megteremtették. Az őshazát kutató magyar tudósok később a XIX. században is értékes adatokkal járultak hozzá Kelet-Európa pontosabb tudományos megismeréséhez.

A magyar nyelv védelme

A mi nyelvünk *(Részlet)*

A nyelv, a magyar nyelv nem romlik, nem javul: jelei őrzik magyar műveltségünk ősi és újdonatúj kincseit egyaránt, őrzik a magyar szellemet. Nem nyelvünk romlik, hanem egyre többen vannak, akik csak szavait, fordulatait tanulják meg kötelességszerűen, de hajlamaik más nyelv, más műveltség bűvöletébe vonják őket. Ez a hajlam, mint bujkáló betegség, kipörsen nyelvünkön is, ezt lehet leplezni, de csak tüneti kezeléssel. Ezek a hűtlen hajlamok lassan érvényesülnek, s valósággal új nyelvet alkotnak, mely egyes elemeiben magyar, magyaros, de tartalmában, szerkezetében s jeleinek nagy részében idegen. Ezt az egyveleg álmagyar, hivatalos használatra magyar nyelvet nem lehet s nem is érdemes tisztogatni, ha azoknak lelkét, akik ezt beszélik, nem tudjuk a magyar szellem tiszta tűzkörébe vonni. Aki pedig a magyar szellem tején nőtt fel, s felcseperedve lelke táplálójában, édes anyanyelvünkben megtalálta férfieszményét, a magyar hagyomány, a magyar műveltség, a magyar hivatás tudatát, az hiába hoz szellemi tanulmányútjáról idegen szót, hiába tapad rá egy-egy idegen szókapcsolat, nyugodtan élhet vele: díszíti nyelvét az idegen szóval, mint meghódított zászlóval. Nyelvének magyar szerkezete, beszédének magyar kiejtése úgyis elveti, vagy úgy magyarítja, hogy csak nyelvészeti firtatás után vall rá idegen anyjára. (…)

Bodosi György

Postabontás

Szerkeszti:
Kovács Erika

A 2007/3. szám megfejtései

Ki ír neki?

Levelezni szeretne

Óvjuk meg a tengereket, folyókat, tavakat és patakokat!

Mi lenne, ha...?

A játék célja, lényege az, hogy a bennünk valakiről kialakult képet „elemeire” bontjuk, valamiképpen átalakítjuk, majd ismét összerakjuk. De hogyan?

Akkor jó a játék, ha minél többen játsszuk. Valaki kimegy a társaságból, s ezalatt a többiek összebeszélnek, s kiválasztanak egy személyt – akár a jelen-, akár a távollevők közül –, akit ki kell találnia. Olyat, akit valamennyien jól ismernek.

A társaság kiküldött tagja ezután visszatér, és kérdezni kezd. Minden kérdése így kezdődik: „Mi lenne, ha…” Ezután pedig bármi következhet, amihez csak – egy kis fantáziával – hasonlítani lehet valakit. Pl. „Mi lenne, ha *szín* lenne?” A társaság tagjai ezután sorban válaszolnak, mindenki mond egy színt, olyat, ami véleményük szerint illik a kitalálandó személy egyéniségéhez, külsejéhez; jellemző rá. Mindenkinek kötelező valamit mondani, de nem feltétlenül kell újat kitalálni. Mondhatja valaki azt is, hogy egyetért az egyik korábbi válasszal, mert szerinte az fejezte ki leginkább az „elrejtett” személy jellemzőit.

S ezután következnek a következő kérdések: Mi lenne, ha *évszak, zene, bútor, állat, gyümölcs, virág, közlekedési eszköz* stb. *…lenne?*

Ha a kérdező kitalálta, kiről volt szó, az megy ki, akinek a válaszánál erre rájött. (Háromszori „rákérdezés” lehetséges.)

Utánozás — majomszokás

Nem vitás, jól lehet játszani az utánzással! Annyian játszhatjuk, ahányan vagyunk. Kiszámolunk egy figyelőt, aki kimegy. Titokban, csendben kijelölünk egy majmot. A kiküldött játékos visszajön, s figyel: ki kell találnia, ki a majom.

A majom pedig csinál valamit, a többiek azonnal utánozzák, s lehetőleg nem néznek a majomra, nehogy a szemük állásából kitalálja a figyelő, kit utánoznak. A majom fintorog, leguggol, fejét vakarja, fülét húzgálja, szamárfület mutat, megfogja az orrát, kinyújtja a nyelvét, vagyis rengeteg mindent csinálhat, de lehetőleg gyorsan váltogassa! A figyelőnek azt kell megfigyelnie, hogy ki csinálja először az új mozdulatokat, mert világos, hogy azt utánozzák, az a majom!

Ha a figyelő kitalálja, hogy ki a majom, helyet cserélnek. Ha elhibázza vagy sokáig nem találja ki, újra kimegy. Ha már háromszor volt kint, új figyelőt és új majmot olvasunk ki.

Játék a magánhangzókkal

Cseréld ki a megadott szavak magánhangzóit úgy, hogy állatneveket kapj! A mássalhangzók nem változhatnak!

lé, férj, sín, hűl, pék, rak, rege, kátyú, vödre, tévé

Vízi világ

Ha a halmaz betűit függőlegesen vagy vízszintesen összeolvasod, 7 vízparti élőlény nevét kapod megfejtésül! Melyek ezek? Melyik élőlény a kakukktojás?

G	N	Á	D	D	G	S
Y	K	B	É	K	A	Ö
É	R	E	Z	G	Ő	V
K	F	J	Z	E	J	É
É	N	F	E	F	B	N
N	Y	Á	R	F	A	Y
Y	Í	F	G	R	Z	S
S	R	N	E	I	T	Z
F	F	A	B	É	Ó	U
G	A	L	O	P	B	L
H	G	É	G	F	Ú	Á
K	K	Á	L	D	V	K
D	I	M	Á	S	O	Z
A	O	N	R	V	R	T

Ennek nincs címe...

Az első meghatározásnak megfelelő szóból „vond ki” a megadott betűt, és megkapod a másik meghatározáshoz illő szót. Írd le a szópárokat!

Minta: égéskor keletkező fekete porszerű anyag – k = építmények kiemelkedő felső része: korom–orom

Gyors, mozgékony – f = mezei rágcsáló

Hegyes orrú, sörtés szőrű éjjeli állat – z = szőlőből készült szeszes ital

Madár kicsinye – a = bútorok kihúzható tárolórésze

Beküldési határidő: 2008. ???????? 30.

Tündérujjak

Keresztszemes Hímzés

Hozzávalók: hímzőtű, fonal, kongré anyag (lyukacsos anyag)
A mintákat négyzethálós lapon tervezd meg! A kongré anyagra átmásolt ábrát egyszerű keresztöltéssel (X) hímezd, ebből alakul ki a minta!
A lyukakba pontosan ölts, ügyelj, hogy se túl laza, se túl szoros ne legyen a hímzés! Ha eltévesztetted, nincs baj, könnyen vissza tudod fejteni a hibás részt.

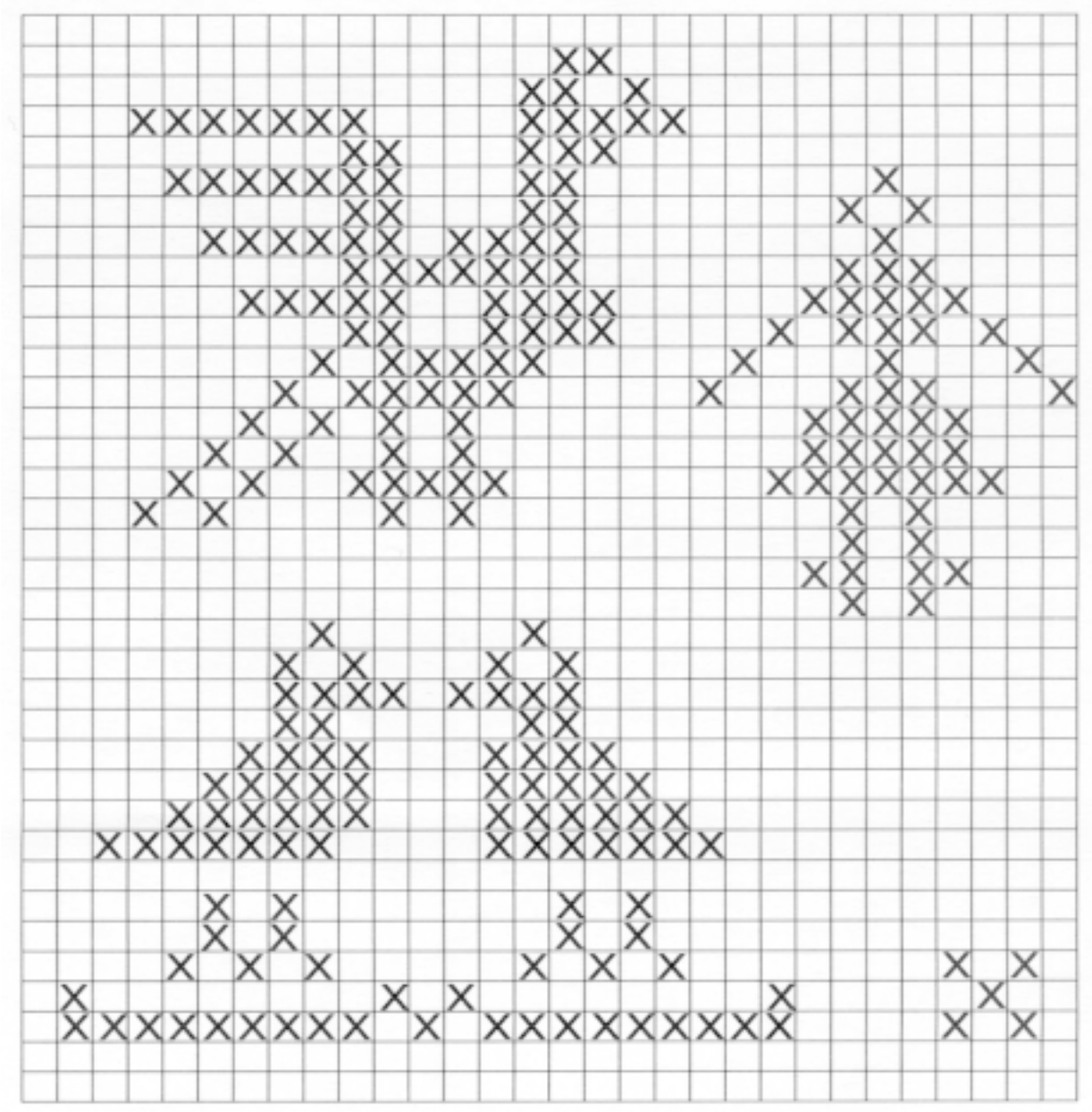

keresztöltés

Kiss Béla

Tavaszi rímek

Tavaszi szellő fütyül,
Fűzfaágon hegedül,
Bolyhot bont a barka.

Kibújik a hóvirág,
Leveszi a hósipkát,
Vígan néz a napra.

Aranyeső virágzik,
Sok kis csillag-virágtincs
Sárgállik a fényben.

Bokrok alján ibolyák,
Szirmaikat kibontják,
Illat száll a szélben.

Énekel a nyitnikék,
Virágba borul a rét,
Rügy fakad az ágon.

Erdő, mező kizöldül,
Madárfüttyös dal csendül
Pillekönnyű szárnyon.

Csanádi Imre

Naphívogató

Süss föl, nap,
fényes nap,
a kiskakas kukorékol,
megvirradt!
Csillagok kialusznak,
kósza ködök szakadoznak,
arany ajtók hasadoznak,
süss föl, nap!

Drégely László

Tavasz

Víg a kedvem
Kint a réten,
Táncot járva
Egyre nézem,
Fejem felett
Fenn az égen
Madár dalol
Jaj de szépen!
Dala elszáll
Messze-messze,
Egészen a
Fellegekbe.

Locsolóversek

Én kis morzsa,
Gyenge rózsa,
Gyenge deákocska,
Én most jöttem hírmondani,
Krisztus királyt hirdetni.
Váltsák meg leányaikat
Egy szép piros tojással,
Mint Krisztus Urunk megváltotta
Széles e világot vérivel.

(bukovinai székely húsvéti köszöntő)

Ajtó mögött állok,
Piros tojást várok,
Ha nem adtok lányok,
Mind a kútba hánylak!

Hová gurultak el a tojások Nyúl anyó házában?

Keresd meg a szétgurult tojásokat, amelyeket Nyúl anyó nem talál! Számold is meg őket, és ha kedved van, színezd is!

Díszíts különleges húsvéti tojásokat!

Jó időtöltés a húsvéti hímes tojás-készítés, és egyszerű eszközökkel, a konyhában fellelhető kellékekkel te magad is készíthetsz különleges hímeseket!

Hozzávalók: kifújt tojások, ragasztó (papírhoz való, PVA), ceruza a minta kirajzolásához, gríz (búzadara), köles, kukoricadara, rizs, mák, kókusz, esetleg más apró szemű gabonaszármazék; cérna vagy hurkapálca.

Elkészítés:

1. Válassz szép tojásokat, mosd meg és a két végüket kilukasztva (óvatosan, ha nehezen megy, kérd felnőtt segítségét!) fújd ki a tartalmukat. Ezt a munkát érdemes jó előre elvégezni, hogy a tojások belseje megszáradjon.

2. Készítsd el kis tányérokra a fentiekben felsorolt dolgokat: darát, mákot, kölest stb. A tojásokra ceruzával rajzolj mintát, és ragasztóval kendk be azt a felületet, amelyiket előbb beleforgatod az egyik tányérba, mondjuk a grízbe. Mikor ez megszáradt, kend be a következő felületet, majd forgassd a következő, színben elütő termésbe (mondjuk mákba).

3. Ha kialakult a minta, száradás után a kifújt lyukba vagy hurkapálcát szúrhatsz és vázába állíthatod a hímeseket, vagy cérnával ellátva tojásfára akaszthatod.

Jó szórakozást!

A három jó tanács

Ukrán népmese

Egyszer volt, hol nem volt, volt egyszer egy kisfiú. Ment egy napon az erdőn át, és fogott egy csalogányt.

– No – gondolta –, megsütöm ezt a csalogányt, és megeszem.

A csalogány azonban kérlelni kezdte:

– Ne egyél meg, barátocskám. Velem úgysem laknál jól. Bocsáss szabadon, és cserébe adok neked három jó tanácsot.

– Jól van – válaszolta a kisfiú. – Ha valóban jó tanácsokat adsz, elengedlek.

– Figyelj hát rám. Az első tanácsom: ne akarj olyat, ami nincs. A második: ne sajnáld azt, ami nem tér vissza; és a harmadik: ne higgy a hazug szónak.

– Ezt jól mondtad – örvendezett a kisfiú. – Szabadon engedlek! Röpülj!

A csalogány felszállott egy fa csúcsára, és gondolkodni kezdett: „Vajon megfogadja-e a fiú a tanácsaimat?”

Lejjebb szállt egy ágacskára, és így szólt:

– Milyen ostoba is vagy te, hallod! Tudnád, csak milyen kavics van a nyelvem alatt, nem engedtél volna el semmiféle jó tanácsért! Nem akármilyen kavics az. Drágakő! Akkora, mint egy dió, és úgy ragyog, mint az aranyló napocska. Ha a tiéd lehetne, te lennél a leggazdagabb ember a falutokban, de még az egész világon is.

Ahogy meghallotta ezt a kisfiú, a bosszúságtól majdhogynem sírva fakadt.

„Milyen szamár vagyok – gondolta. – Miért is engedtem el ezt a ravasz madarat?” Kérlelni kezdte hát:

– Gyere vissza, kérlek. Vagy ha nem akarsz visszajönni, legalább add nekem azt a drágakövet, jutalmul, hogy szabadon bocsátottalak.

A csalogány azonban így válaszolt:

– Most már látom, hogy csakugyan ostoba vagy. Elfelejtetted, amire tanítottalak! Sajnálod azt, ami nem tér vissza, olyat akarsz ami nincs, és hiszel a hazug szónak. Gondold meg: elférne-e az én nyelvem alatt egy kavics, méghozzá akkora, mint egy dió? Nemhiába tartja a közmondás: bolondnak a tanács – sárba vetett kalács.

Ezt mondta a csalogány, és elrepült. A kisfiú meg azóta is emlékszik a csalogány tanácsára, s talán meg is fogadta.

Találós kérdések:

Szárnya nincsen, mégis repül,
a föld felett körös-körül.
Néha fent száll, néha lent jár,
szereti őt tavasz, ősz, nyár.
A hátával napot takar,
vizet önt le, hogyha akar.
Mi ez (Kata), mondd meg hamar!

(felhő)

Sárga berek, sárga alkony,
sárga virág nyit a parton
s mintha pletykás tündér volna,
hírül adja: itt a gólya!

(gólyahír)

Tojástartó koszorú

Tündérujjak

Anyagszükséglet: vastag karton, papír tojástartó dobozok, temperafesték, ragasztó, zöld krep-papír vagy készen kapható műfű

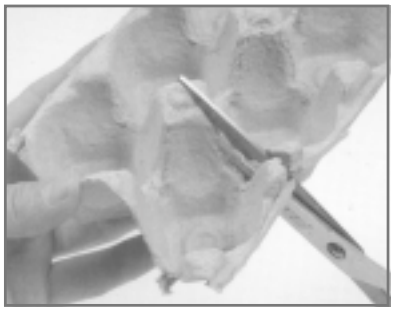

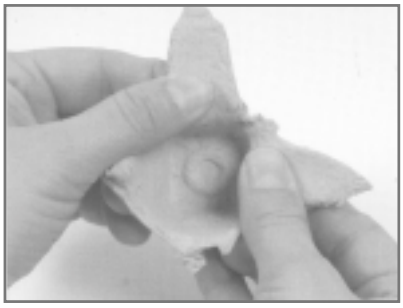

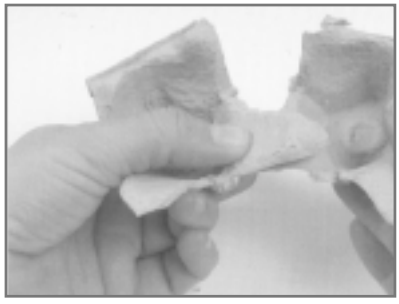

1. A sablon segítségével kivágjuk a virágformát vastag kartonpapírból, ez lesz a tojástartónk alapja.

2. A tojástartókat ollóval feldaraboljuk, összetűzzük tűzőgéppel úgy, hogy szép kört alkossanak.

3. Ezt az elkészült kört felragasztjuk a kartonra folyékony ragasztóval vagy ragasztópisztollyal.

4. Ezután élénk színhű temperával lefestjük az egészet, középre egy nagy narancsszínű kört rajzolunk.

5. Ha megszáradt, a tojástartókat műfűvel kibéleljük, majd a főtt tojásokat belehelyezzük.